Eiropas Parlaments
2024-2029

PIEŅEMTIE TEKSTI

P10_TA(2025)0091

Eiropas ūdens resursu noturības stratēģija

Eiropas Parlamenta 2025. gada 7. maija rezolūcija par Eiropas ūdens resursu noturības stratēģiju (2024/2104(INI))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību (LESD), jo īpaši tā 191. pantu,

– ņemot vērā nolīgumu, kuru pieņēma *UNFCCC* Pušu konferences 21. sesijā (COP21) Parīzē 2015. gada 12. decembrī (Parīzes nolīgums),

– ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam un ilgtspējīgas attīstības mērķus (IAM), īpašu uzsvaru liekot uz sesto IAM par tīru ūdeni un sanitāriju,

– ņemot vērā 2022. gada decembrī pieņemto Kuņminas–Monreālas globālo biodaudzveidības satvaru (GBS),

– ņemot vērā 2001. gada 22. maija Stokholmas Konvenciju par noturīgajiem organiskajiem piesārņotājiem,

– ņemot vērā piesardzības un preventīvās darbības principu, principu, ka videi nodarīts kaitējums jālabo, pirmām kārtām novēršot tā cēloni, un principu, ka maksā piesārņotājs, kā paredzēts LESD 191. panta 2. punktā,

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 30. jūnija Regulu (ES) 2021/1119, ar ko izveido klimatneitralitātes panākšanas satvaru un groza Regulas (EK) Nr. 401/2009 un (ES) 2018/1999 (Eiropas Klimata akts)[1],

---

 Tehniskā zemsvītras piezīme: Šī ir pieņemtā teksta labotā versija, kuras mērķis ir atjaunot fokusa grupas nosaukumu rezolūcijas 29. punktā, kas iesniegtajā ziņojumā nav iekļauts pārrakstīšanās kļūdas izdarītā svītrojuma dēļ.

[1] OV L 243, 9.7.2021., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj.

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 23. oktobra Direktīvu 2000/60/EK, ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā[1] (Ūdens pamatdirektīva),

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 12. decembra Direktīvu 2006/118/EK par gruntsūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu un pasliktināšanos[2] (Gruntsūdeņu direktīva),

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 16. decembra Direktīvu 2008/105/EK par vides kvalitātes standartiem ūdens resursu politikas jomā, un ar ko groza un sekojoši atceļ Padomes Direktīvas 82/176/EEK, 83/513/EEK, 84/156/EEK, 84/491/EEK, 86/280/EEK, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2000/60/EK[3] (Vides kvalitātes standartu direktīva),

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 23. oktobra Direktīvu 2007/60/EK par plūdu riska novērtējumu un pārvaldību[4],

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2020. gada 16. decembra Direktīvu (ES) 2020/2184 par dzeramā ūdens kvalitāti[5] (Dzeramā ūdens direktīva),

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2020. gada 25. maija Regulu (ES) 2020/741 par ūdens atkalizmantošanas minimālajām prasībām[6] (Ūdens atkalizmantošanas regula),

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 17. jūnija Direktīvu 2008/56/EK, ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai jūras vides politikas jomā[7] (Jūras stratēģijas pamatdirektīva),

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 27. novembra Direktīvu (ES) 2024/3019 par komunālo notekūdeņu attīrīšanu[8] (pārskatītā Komunālo notekūdeņu attīrīšanas direktīva),

---

1 OV L 327, 22.12.2000., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj.
2 OV L 372, 27.12.2006., 19. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/118/oj.
3 OV L 348, 24.12.2008., 84. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/105/oj.
4 OV L 288, 6.11.2007., 27. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2007/60/oj.
5 OV L 435, 23.12.2020., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2020/2184/oj.
6 OV L 177, 5.6.2020., 32. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/741/oj.
7 OV L 164, 25.6.2008., 19. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/56/oj.
8 OV L, 2024/3019, 12.12.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/3019/oj.

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 24. aprīļa Direktīvu (ES) 2024/1785, ar ko groza Direktīvu 2010/75/ES par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole) un Padomes Direktīvu 1999/31/EK par atkritumu poligoniem[1],

– ņemot vērā Padomes 1991. gada 12. decembra Direktīvu 91/676/EEK attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti[2] ,

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 24. jūnija Regulu (ES) 2024/1991 par dabas atjaunošanu un ar ko groza Regulu (ES) 2022/869[3] ,

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2022. gada 14. decembra Direktīvu (ES) 2022/2557 par kritisko vienību noturību un Padomes Direktīvas 2008/114/EK atcelšanu[4] (Kritisko vienību noturības direktīva),

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2022. gada 14. decembra Direktīvu (ES) 2022/2555, ar ko paredz pasākumus nolūkā panākt vienādi augstu kiberdrošības līmeni visā Savienībā un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 910/2014 un Direktīvu (ES) 2018/1972 un atceļ Direktīvu (ES) 2016/1148 (TID 2 direktīva)[5],

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 21. oktobra Direktīvu 2009/128/EK, ar kuru nosaka Kopienas sistēmu pesticīdu ilgtspējīgas lietošanas nodrošināšanai[6],

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 2. decembra Regulu (ES) 2021/2115, ar ko izveido noteikumus par atbalstu stratēģiskajiem plāniem, kuri dalībvalstīm jāizstrādā saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku (KLP stratēģiskie plāni) un kurus finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), un ar ko atceļ Regulas (ES) Nr. 1305/2013 un (ES) Nr. 1307/2013[7],

---

1 OV L, 2024/1785, 15.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1785/oj.
2 OV L 375, 31.12.1991., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1991/676/oj.
3 OV L, 2024/1991, 29.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1991/oj.
4 OV L 333, 27.12.2022., 164. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj.
5 OV L 333, 27.12.2022., 80. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj.
6 OV L 309, 24.11.2009., 71. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/128/oj.
7 OV L 435, 6.12.2021., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj.

– ņemot vērā Komisijas 2024. gada 19. decembra Regulu (ES) 2024/3190 par bisfenola A (BPA) un citu bisfenolu un bisfenolu atvasinājumu ar harmonizētu klasifikāciju pēc īpašām bīstamām īpašībām izmantošanu konkrētos materiālos un izstrādājumos, kas ir paredzēti saskarei ar pārtiku, un ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 10/2011 un atceļ Regulu (ES) 2018/213[1],

– ņemot vērā Komisijas 2025. gada 19. februāra paziņojumu "Lauksaimniecība un pārtika – kādām tām būt?" (COM(2025)0075),

– ņemot vērā Komisijas 2019. gada 11. decembra paziņojumu "Eiropas zaļais kurss" (COM(2019)0640),

– ņemot vērā Komisijas 2025. gada 29. janvāra paziņojumu "ES Konkurētspējas kompass" (COM(2025)0030),

– ņemot vērā Komisijas 2021. gada 12. maija paziņojumu "Ceļš uz veselīgu planētu itin visiem. ES Gaisa, ūdens un augsnes nulles piesārņojuma rīcības plāns" (COM(2021)0400),

– ņemot vērā Komisijas 2021. gada 24. februāra paziņojumu "Ceļā uz klimatnoturīgu Eiropu: jaunā ES Klimatadaptācijas stratēģija" (COM(2021)0082),

– ņemot vērā Komisijas 2007. gada 18. jūlija paziņojumu "Meklējot risinājumu sausuma un ūdens trūkuma problēmai Eiropas Savienībā" (COM(2007)0414),

– ņemot vērā Komisijas 2020. gada 11. marta paziņojumu "Jauns aprites ekonomikas rīcības plāns. Par tīrāku un konkurētspējīgāku Eiropu" (COM(2020)0098),

– ņemot vērā Komisijas 2012. gada 14. novembra paziņojumu "Eiropas ūdens resursu aizsardzības konceptuālais plāns" (COM(2012)0673),

– ņemot vērā ES Biodaudzveidības stratēģiju 2030. gadam,

– ņemot vērā COP29 Deklarāciju par ūdeni klimatrīcībai, ko apstiprinājusi Eiropas Savienība,

– ņemot vērā Eiropas Okeānu paktu, par kuru Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena 2024. gada 18. jūlijā paziņoja savās politiskajās pamatnostādnēs nākamajai Eiropas Komisijai 2024.–2029. gadam,

– ņemot vērā Eiropas Klimatadaptācijas plānu un Eiropas ūdens resursu noturības stratēģiju, par kuriem Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena 2024. gada 18. jūlijā paziņoja savās

---

[1] OV L, 2024/3190, 31.12.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/3190/oj.

politiskajās pamatnostādnēs nākamajai Eiropas Komisijai 2024.–2029. gadam,

– ņemot vērā ES 8. vides rīcības programmu,

– ņemot vērā 2022. gada 5. oktobra rezolūciju par ūdens pieejamību kā cilvēktiesībām: ārējā dimensija[1],

– ņemot vērā Komisijas 2024. gada 19. septembra rezolūciju par postošajiem plūdiem Centrāleiropā un Austrumeiropā, cilvēku bojāeju un ES gatavību reaģēt uz šādām katastrofām, ko saasina klimata pārmaiņas[2],

– ņemot vērā 2022. gada 6. oktobra rezolūciju par impulsu okeānu jautājumā: spēcīgāka okeānu pārvaldība un bioloģiskā daudzveidība[3],

– ņemot vērā Parlamenta 2019. gada 28. novembra rezolūciju par ārkārtas situāciju klimata un vides jomā[4],

– ņemot vērā Parlamenta 2024. gada 14. novembra rezolūciju par ANO konferenci par klimata pārmaiņām Baku, Azerbaidžānā (COP29)[5],

– ņemot vērā Komisijas 2025. gada 4. februāra ziņojumu "Ūdens pamatdirektīvas (2000/60/EK) un Plūdu direktīvas (2007/60/EK) īstenošana. Trešie upju baseinu apsaimniekošanas plāni. Otrie plūdu riska pārvaldības plāni" (COM(2025)0002),

– ņemot vērā Eiropas Revīzijas palātas 2024. gada 16. oktobra īpašo ziņojumu 15/2024 "Pielāgošanās klimata pārmaiņām Eiropas Savienībā — rīcība neatbilst izvirzītajiem mērķiem",

– ņemot vērā bijušā Somijas prezidenta *Sauli Niinistö* 2024. gada 30. oktobra ziņojumu "Safer Together — Strengthening Europe's Civilian and Military Preparedness and Readiness" (Kopā drošāk: Eiropas civilās un militārās sagatavotības un gatavības stiprināšana),

– ņemot vērā *Enrico Letta* 2024. gada aprīļa ziņojumu "Much more than a market" (Daudz vairāk nekā tirgus),

– ņemot vērā Parlamenta 2020. gada 17. decembra rezolūciju par ES tiesību aktu īstenošanu ūdens apsaimniekošanas jomā[6],

---

1 OV C 132, 14.4.2023., 54. lpp.
2 OV C, C/2024/7216, 10.12.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7216/oj.
3 OV C 132, 14.4.2023., 106. lpp.
4 OV C 232, 16.6.2021., 28. lpp.
5 OV C, C/2025/808, 11.2.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/808/oj.
6 OV C 445, 29.10.2021., 126. lpp.

– ņemot vērā Eiropas Revīzijas palātas 2018. gada 18. decembra īpašo ziņojumu 33/2018 “Cīņa pret pārtuksnešošanos Eiropas Savienībā: pieaugošs apdraudējums, tāpēc jārīkojas aktīvāk”,

– ņemot vērā Eiropas pilsoņu iniciatīvu (EPI) par tiesībām uz ūdeni,

– ņemot vērā 2015. gada 8. septembra rezolūciju par turpmākiem pasākumiem saistībā ar Eiropas pilsoņu iniciatīvu “Right2Water”[1],

– ņemot vērā ANO Ģenerālās asamblejas 2010. gada 28. jūlija rezolūciju Nr. 64/292, kurā ir atzītas cilvēka tiesības uz ūdeni un sanitāriju,

– ņemot vērā stratēģisko dialogu par lauksaimniecības nākotni Eiropas Savienībā,

– ņemot vērā Eiropas Revīzijas palātas 2024. gada 30. septembra īpašo ziņojumu 20/2024 “Kopējās lauksaimniecības politikas plāni — zaļāki, taču neatbilst ES mērķiem klimata un vides jomā”,

– ņemot vērā Eiropas Vides aģentūras 2024. gada 15. oktobra ziņojumu 07/2024 “Eiropas ūdens stāvoklis 2024. gadā. Nepieciešamība uzlabot ūdens noturību” (EVA ziņojums 07/2024),

– ņemot vērā Vides padomes 2024. gada 17. jūnija secinājumus par 8. vides rīcības programmu,

– ņemot vērā Eiropas Revīzijas palātas 2021. gada 28. septembra īpašo ziņojumu 20/2021 “Ilgtspējīga ūdens izmantošana lauksaimniecībā: KLP līdzekļi drīzāk veicina lielāku, nevis efektīvāku ūdens patēriņu”,

– ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas 2023. gada 26. oktobra deklarāciju par ES zilo kursu,

– ņemot vērā Komisijas 2023. gada 5. jūlija priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par augsnes monitoringu un noturību (Augsnes monitoringa akts) (COM(2023)0416),

– ņemot vērā Parlamenta 2024. gada 24. aprīļa nostāju pirmajā lasījumā par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar kuru groza Direktīvu 2000/60/EK, ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā, Direktīvu 2006/118/EK par gruntsūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu un pasliktināšanos un Direktīvu 2008/105/EK par vides kvalitātes standartiem ūdens resursu politikas jomā[2],

– ņemot vērā Reglamenta 55. pantu,

---

1 OV C 316, 22.9.2017., 99. lpp.
2 Pieņemtie teksti, P9_TA(2024)0358.

– ņemot vērā Lauksaimniecības un lauku attīstības komitejas atzinumu,

– ņemot vērā Vides, klimata un pārtikas nekaitīguma komitejas ziņojumu (A10-0073/2025),

A. tā kā ūdens ir būtisks dzīvībai un cilvēcei; tā kā ES ir efektīvi jāpārvalda pašreizējie un nākotnes ūdens resursi un efektīvi jārisina pašreizējās ūdens problēmas, jo tās tieši ietekmē cilvēku veselību, vidi un tās ekosistēmas, stratēģiskas sociālekonomiskās darbības, piemēram, enerģijas ražošanu, lauksaimniecību un pārtikas nodrošinājumu, un ES konkurētspēju;

B. tā kā ūdens ir rets un ierobežots resurss un, lai gan 70 % no Zemes virsmas klāj ūdens, pieejamais un izmantojamais saldūdens veido tikai 0,5 % no Zemes ūdens[1]; tā kā kalni ir īsti ūdenstorņi un nozīmīgas saldūdens krātuves Eiropā, Alpiem vien nodrošinot 40 % Eiropas saldūdens[2];

C. tā kā gruntsūdeņi nodrošina divas trešdaļas ES dzeramā ūdens un atbalsta daudzas ekosistēmas[3]; tā kā saldūdens ekosistēmu sniegto pakalpojumu vērtība Eiropā pārsniedz 11 triljonus EUR un no tiem ievērojamu labumu gūst veselības un atpūtas joma, kā, piemēram, no makšķerēšanas[4];

D. tā kā Eiropā jau ir vērojama ūdens resursu noslodze, kas katru gadu skar vidēji aptuveni 20 % Eiropas teritorijas un 30 % iedzīvotāju, un klimata pārmaiņu dēļ šie skaitļi nākotnē, visticamāk, pieaugs[5], neraugoties uz to, ka no 2000. gada līdz 2019. gadam kopējā ūdens ieguve 27 ES valstu līmenī, šķiet, samazinājās par 15 %; tā kā biežāk tiek piedzīvoti un atkārtojas ekstremāli laikapstākļi, piemēram, sausums un plūdi, un tiek paredzēts, ka šādi laikapstākļi tiks piedzīvoti arvien biežāk, kas apdraud cilvēku dzīvības un ES pārtikas suverenitāti un var padarīt Eiropas reģionus neapdzīvojamus;

E. tā kā 78 % eiropiešu uzskata, ka ES būtu jāierosina papildu pasākumi, lai Eiropā risinātu ar ūdeni saistītus jautājumus, un 21 % eiropiešu uzskata piesārņojumu par galveno apdraudējumu, kas saistīts ar ūdeni viņu valstī[6];

---

1 Pasaules Meteoroloģijas organizācija, *2021 State of Climate Services – Water*, WMO-No. 1278, WMO, Ženēva, 2021.
2 Eiropas Vides aģentūra, *Water resources across Europe – confronting water scarcity and drought*, EVA ziņojums Nr. 2/2009.
3 EVA ziņojums 07/2024.
4 Pasaules Dabas fonds, *High cost of Cheap Water*, WWF, Glāna, 2021.
5 EVA ziņojums 07/2024.
6 Eiropas Komisija, *Europeans Attitudes towards the environment*, Special Eurobarometer 550, 2024. gada maijs.

F. tā kā ANO Ģenerālās asamblejas 2010. gada 28. jūlijā pieņemtajā rezolūcijā cilvēka tiesības uz ūdeni un sanitāriju tika atzītas par cilvēktiesībām;

G. tā kā Eiropas pilsoņu iniciatīva "Right2Water" bija pati pirmā pilsoņu iniciatīva, kas savāca nepieciešamo parakstu skaitu, un tā aicināja ES nodrošināt visiem tiesības uz ūdeni;

H. tā kā LESD 14. panta noteikumi un tā 26. protokols par vispārējas nozīmes pakalpojumiem ir galvenie elementi, kas lielā mērā jāņem vērā visos Eiropas ūdens resursu noturības stratēģijas (*EWRS*) izstrādes un īstenošanas aspektos, tādējādi gādājot, ka Eiropas ūdensapgādes pakalpojumi saglabā būtisko sabiedrisko pakalpojumu statusu, un nodrošinot piekļūstamību, taisnīgumu, cenu pieejamību un augstu kvalitātes standartu uzturēšanu;

I. tā kā dalībvalstīm būtu jāveic pasākumi saskaņā ar Komisijas 2023. gada novembra ziņojumā[1] sniegtajiem ieteikumiem, lai uzlabotu ūdens bilanci kā zināšanu bāzi lēmumu pieņemšanai par ūdens sadali;

J. tā kā ūdensapgādes nedrošības pieaugums var apdraudēt būtisku uzņēmumu vērtības daļu, kā rezultātā var samazināties vai pilnībā apstāties ražošana; tā kā reģionos ar lielu ūdens resursu noslodzi aktīvi varētu uz laiku vai pavisam zaudēt vērtību, ja pieņēmumi par ūdens pieejamību un piekļuvi ūdenim izrādītos neprecīzi, ja regulatīvie risinājumi būtu neparedzami vai ja netiku īstenoti riska mazināšanas un pārvaldības plāni[2];

K. tā kā Ūdens pamatdirektīvā (ŪPD) noteiktais termiņš, līdz kuram Eiropas upēm, ezeriem, pārejas ūdeņiem, piekrastes ūdeņiem un gruntsūdeņiem jāsasniedz "labs" stāvoklis, bija 2015. gads, ko konkrētos gadījumos var pagarināt līdz 2027. gadam; tā kā mērķis līdz 2027. gadam panākt labus ķīmiskās kvalitātes rādītājus visos ES ūdensobjektos vēl nebūt nav sasniegts, galvenokārt tādu vielu dēļ kā dzīvsudrabs, bromētie antipirēni un policikliskie aromātiskie ogļūdeņraži[3];

L. tā kā 2025. gada ziņojums par ŪPD īstenošanu liecina, ka kavēšanās ŪPD mērķu sasniegšanā nav saistīta ar trūkumiem tiesību aktos, bet gan ar finansējuma trūkumu, lēnu īstenošanu un nepietiekamu vides mērķu integrēšanu nozaru rīcībpolitikās; tā kā analīze ir parādījusi, ka dalībvalstis neapmierina ikgadējās investīciju vajadzības, kuras tiek lēstas 77 miljardu EUR apmērā, un ikgadējais finansējuma iztrūkums pašreiz tiek lēsts aptuveni 25 miljardu EUR apmērā; tā kā

---

1 Eiropas Komisija: Vides ģenerāldirektorāts u. c., *Implementation of water balances in the EU – Final report*, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2024.

2 Disclosure Insight Action (CDP) un Planet Tracker, *High and Dry. How Water Issues Are Stranding Assets*, 2022.

3 EVA ziņojums 07/2024.

šajā ziņojumā arī skaidri parādīts, ka dalībvalstīm ir jāizvirza augstāki mērķi un jārīkojas ātrāk, lai līdz 2027. gadam pēc iespējas samazinātu atbilstības trūkumu, palielinātu investīcijas un nodrošinātu pienācīgu finansējumu, tostarp no ES fondiem, sasniegtu savu pasākumu programmu mērķus, kā arī ieviestu papildu pasākumus, kas ļauj samazināt pašreizējās ieilgušās vides problēmas, un uzlabotu pārrobežu sadarbību;

M. tā kā ir novērtēts, ka ūdens resursu tiesību akts atbilst paredzētajam mērķim; tā kā ar to ir izveidots aizsardzības satvars iekšējiem virszemes ūdeņiem, pārejas ūdeņiem, piekrastes ūdeņiem un gruntsūdeņiem; tā kā tajā pašā laikā tas ļauj sasniegt mazāk stingrus vides mērķus, ja sociālekonomiskās vajadzības, kam kalpo šāda cilvēku darbība, nevar nodrošināt ar citiem līdzekļiem, un tas pieļauj ūdensobjektu mērķu nesasniegšanu sevišķi svarīgu sabiedrības interešu dēļ; tā kā šis tiesību akts ir samērīgs un pilnvaro dalībvalstu iestādes saskaņā ar subsidiaritātes principu lemt par sevišķi svarīgām sabiedrības interesēm; tā kā dažos gadījumos runa var būt par vides aizsardzību, bet citos — par sociālekonomisku darbību;

N. tā kā Eiropā par aptuveni 40 % no kopējās ūdens ieguves ir atbildīga rūpniecība; tā kā saskaņā ar saimniecisko darbību statistisko klasifikāciju Eiropas Kopienā (*NACE*) ikgadējās ūdens ieguves lielākās kategorijas ES 27 dalībvalstīs ir ieguve dzesēšanas nolūkam elektroenerģijas ražošanā (34 %), kam seko lauksaimniecība (29 %), sabiedriskā ūdensapgāde (21 %) un ražošana (15 %)[1]; tā kā dati par ūdens ieguvi un izmantošanu Eiropas Savienībā ir novecojuši un nepilnīgi[2];

O. tā kā elektroenerģijas ražošana ir nozare ar vislielāko ūdens ieguvi, bet lielākā daļa ūdens pēc dzesēšanas vai turbīnas piedziņas atgriežas vidē; tā kā ES līmenī lauksaimniecība kopumā ir nozare, kas patērē neto visvairāk ūdens, jo lielāko daļu ūdens patērē kultūraugi vai tas iztvaiko; tā kā citos nolūkos, piemēram, rūpniecībā un ūdensapgādes pakalpojumos, iegūst un patērē salīdzinoši mazāk ūdens, bet tie var radīt ievērojamu noslodzi vietējā līmenī, jo īpaši noslogojot gruntsūdeņus[3];

P. tā kā visām rūpnieciskajām darbībām ir vajadzīgs ūdens, lai ražotu gatavus izstrādājumus vai atbalstītu ražošanas darbības; tā kā

---

1 Eiropas Vides aģentūra, *Water abstraction by economic sector in the 27 EU Member States, 2000–2022*, Eiropas Vides aģentūras tīmekļvietne, 2024. gada 5. decembris, https://www.eea.europa.eu/en/analysis/indicators/water-abstraction-by-source-and/water-abstraction-by-economic?activeTab=8a280073-bf94-4717-b3e2-1374b57ca99d.

2 Eurostat, *Archive: Water use in industry*, Eurostat tīmekļvietne, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Archive:Water_use_in_industry&oldid=196132#Further_Eurostat_information.

3 EVA ziņojums 07/2024.

uzņēmumi savās ikdienas darbībās ir atkarīgi no ūdens un tā kā ūdens trūkuma palielināšanās var traucēt darbību, paaugstināt izmaksas un radīt regulatīvus riskus un apdraudēt reputāciju;

Q. tā kā enerģētikas nozare ir ļoti atkarīga no ūdens resursiem; tā kā šī atkarība rada nopietnu risku, jo ūdens trūkums var ietekmēt enerģijas ražošanas procesus un energoapgādes drošību, jo īpaši gadījumos, kad ūdeni izmanto kā ievadresursu vai dzesēšanai; tā kā pāreja uz atjaunīgo enerģiju, jo īpaši vēja un saules enerģiju, paver ilgtspējīgas un ūdensefektīvas dekarbonizācijas iespējas un iespēju apturēt vai pavērst pretējā virzienā ūdens patēriņa pieauguma tendenci;

R. tā kā ūdens ir būtisks lauksaimniecības resurss augstas kvalitātes pārtikas, barības un atjaunīgo izejvielu ražošanā; tā kā lauksaimniecība ir atkarīga no ūdens pieejamības un apūdeņošana palīdz pasargāt lauksaimniekus no lietus neregularitātes un palielināt kultūraugu dzīvotspēju, ražu un kvalitāti, taču tā rada ūdens resursu ievērojamu aizplūdi; tā kā, ņemot vērā klimata pārmaiņas, laikapstākļu tendenču izmaiņas un plūdu un sausuma pieaugošo biežumu, ūdenim kā resursam augstas kvalitātes lauksaimniecības produktu ražošanā un nepieciešamībai ūdeni izmantot efektīvi būs būtiska loma pārtikas piegādes drošībā un risinājumu rašanā ūdens trūkuma novēršanai; tā kā, lai samazinātu lauksaimniecības radīto noslodzi uz virszemes ūdeņiem un gruntsūdeņiem, ir jāinvestē pārgūtā ūdens izmantošanā un inovatīvās atsāļošanas tehnoloģijās, tādējādi panākot labāku ūdens bilanci, kā arī veicinot tīru alternatīvu enerģijas avotu, piemēram, zaļā ūdeņraža, izmantošanu;

S. tā kā pasaules iedzīvotāju skaita pieauguma dēļ ir jāpalielina pārtikas ražošana un ES ir jāgarantē pārtikas suverenitāte, kā noteikts LESD 39. pantā;

T. tā kā pašreizējās situācijas novērtēšanai ES un Eiropas konkurētspējai būtiski ir uzticami dati par ūdens resursu uzskaiti, t. i., sistemātiski pētījumi par pašreizējo stāvokli un tendencēm ūdensapgādes, pieprasījuma, piekļūstamības un izmantošanas jomā norādītajās jomās[1];

U. tā kā notekūdeņu potenciāls kļūt par ūdensapgādes alternatīvu ir novērtēts pārāk zemu, ņemot vērā to, ka 60–70 % no notekūdeņu potenciālās vērtības visā ES pašlaik netiek izmantoti[2] un ES tiek

---

1 ANO Pārtikas un lauksaimniecības organizācija, *Water accounting and auditing, A sourcebook*, FAO Water Reports 43, FAO, Roma, 2016.

2 Eiropas Investīciju banka, *Wastewater as a resource*, EIB, 2022.

atkārtoti izmantoti mazāk nekā 3 % attīrīto notekūdeņu[1]; tā kā mājsaimniecībās ir ļoti liels potenciāls izmantot apritīgu pieeju ūdenim, jo mājsaimniecībās dzeršanai un ēšanai izmanto tikai nelielu ūdens daudzumu, kam tāpēc ir jāatbilst pašas augstākās kvalitātes standartiem;

V. tā kā ļoti liels daudzums ūdens iet zudībā vecu vai novecojošu ūdensapgādes sistēmu un vajadzīgās apkopes neveikšanas dēļ; tā kā investēšana noturīgas un inovatīvas apūdeņošanas infrastruktūras uzturēšanā, uzlabošanā un izstrādē ir būtiska ūdens patēriņa samazināšanai un efektivitātes palielināšanai lauksaimniecībā; tā kā šādi efektivitātes uzlabojumi ļauj ietaupīto ūdeni izmantot citiem mērķiem vai uzturēt ūdensteču dabisko caurplūdumu;

W. tā kā tīrs ūdens pietiekamā daudzumā ir būtisks elements, lai īstenotu un panāktu patiesu ilgtspējīgu aprites ekonomiku ES;

X. tā kā ūdens noplūde ir globāla problēma, kurai netiek veltīta pietiekama uzmanība un kura ievērojami saasina ūdens trūkumu, proti, vidēji 23 % attīrītā ūdens ES iet zudumā sadales procesā noplūdes no caurulēm, novecojušu attīrīšanas iekārtu un nepietiekamu krātuvju dēļ[2]; tā kā pārskatītajā Dzeramā ūdens direktīvā bija iekļauti pasākumi ūdens noplūžu samazināšanai, kā arī paredzēta dzeramā ūdens ieguves sateces baseinu riska novērtēšana un pārvaldība;

Y. tā kā saskaņā ar ziņotajiem datiem 2021. gadā 91 % Eiropas pazemes ūdensobjektu sasniedza "labus" kvantitatīvos rādītājus, savukārt 77 % objektu — "labus" ķīmiskās kvalitātes rādītājus[3];

Z. tā kā saskaņā ar ziņotajiem datiem 2021. gadā tikai 37 % Eiropas virszemes ūdensobjektu sasniedza "labus" vai "augstus" ekoloģiskās kvalitātes rādītājus, bet 29 % — "labus" ķīmiskās kvalitātes rādītājus[4];

AA. tā kā Eiropas Vides aģentūra uzsver, ka to virszemes ūdeņu īpatsvars, kuriem neizdodas sasniegt labu ekoloģiskās kvalitātes rādītāju, visā Eiropā ir nevienmērīgs un ka izplatītāki tie ir Centrāleiropas un Rietumeiropas daļās, un uzsver, ka ūdens stāvokļa

---

1 Eiropas Komisija: Vides ģenerāldirektorāts, *Water reuse: New EU rules to improve access to safe irrigation*, Eiropas Komisijas tīmekļvietne, 2023. gada 26. jūnijs, https://environment.ec.europa.eu/news/water-reuse-new-eu-rules-improve-access-safe-irrigation-2023-06-26_en.

2 Eiropas Komisija: Vides ģenerāldirektorāts, *Zero pollution: Improved quality and access to drinking water*, Eiropas Komisijas tīmekļvietne, 2023. gada 12. janvāris, https://environment.ec.europa.eu/news/improved-quality-and-access-drinking-water-all-europeans-2023-01-12_en.

3 EVA ziņojums 07/2024.

4 Turpat.

atšķirības starp dalībvalstīm var rasties dažādu noslodžu dēļ, taču šo atšķirību pamatā var būt arī atšķirīgas monitoringa un vērtēšanas pieejas[1];

AB. tā kā virszemes ūdeņu kvalitāte visā kontinentā liecina par nemitīgu un vairāku faktoru izraisītu noslodzi, jo īpaši no difūzā piesārņojuma un ūdeņu dabiskā caurplūduma un fizisko īpašību degradācijas; tā kā turpinās piesārņošana ar barības vielām un noturīgām prioritāri uzraugāmām vielām, kā arī ar jaunām piesārņojošām vielām; tā kā gruntsūdeņus ietekmē difūzais piesārņojums, un tos nelabvēlīgi ietekmē arī intensīva ūdens ieguve[2];

AC. tā kā gruntsūdeņi Eiropas Savienībā nodrošina 65 % dzeramā ūdens un 25 % lauksaimnieciskajai apūdeņošanai izmantojamā ūdens[3]; tā kā šis ir ierobežots resurss, kas jāsargā no piesārņojuma un pārmērīgas izmantošanas[4];

AD. tā kā Eiropas Vides aģentūras monitoringa dati liecina par plaši izplatītu piesārņojumu Eiropas ūdeņos ar perfluoralkilvielām un polifluoralkilvielām (PFAS), ko parasti dēvē par "mūžīgajām ķimikālijām", un tas rada ievērojamu risku ūdens ekosistēmām un cilvēku veselībai; tā kā visā Eiropā dzeramajā ūdenī ir konstatēta īsās ķēdes PFAS trifluoretiķskābe (TFA); tā kā PFAS saglabājas vidē, bioakumulējas dzīvos organismos un rada nelabvēlīgu (eko)toksikoloģisku ietekmi; tā kā no 6000 līdz 10 000 atsevišķu vielu plaši pētītas ir tikai dažas un tikai par dažām ir zināms, kā tās ietekmē cilvēku veselību un vidi; tā kā monitoringa ierobežojumu dēļ 99 % PFAS vidē netiek atklātas;

AE. tā kā ES mēroga kvalitātes standartu trūkums attiecībā uz PFAS gruntsūdeņos un mazāk pētīto PFAS savienojumu nepietiekams monitorings saasina problēmu panākt labus ķīmiskās kvalitātes rādītājus ES ūdeņiem, ko prasa Ūdens pamatdirektīva, un rada lielu tehnisku un finansiālu slogu veselības aprūpes sistēmām un ūdens pakalpojumu sniedzējiem, vienlaikus apdraudot ūdens un notekūdeņu dūņu atkārtotu izmantošanu;

AF. tā kā bīstamas ķīmiskas vielas, tostarp smagie metāli un citi piesārņotāji, kas nonāk ūdensobjektos rūpnieciskas darbības rezultātā, būtiski ietekmē ūdens kvalitāti un ūdens ekosistēmas[5];

AG. tā kā virszemes ūdeņos un gruntsūdeņos arvien vairāk tiek konstatētas farmaceitiskās vielas; tā kā zāļu atliekvielu radītajam

---

1 Turpat.
2 Turpat.
3 Turpat.
4 Turpat.
5 Eiropas Vides aģentūra, *Industrial pollutant releases to water in Europe*, Eiropas Vides aģentūras tīmekļvietne, 2024. gada 30. maijs, https://www.eea.europa.eu/en/analysis/indicators/industrial-pollutant-releases-to-water.

piesārņojumam ir nepieciešamas progresīvas ūdens attīrīšanas tehnoloģijas, tostarp membrānfiltrēšana, apstrāde ar aktivēto ogli, progresīvi oksidācijas procesi un citas inovatīvas attīrīšanas metodes;

AH. tā kā Direktīva 2010/75/ES[1] nosaka, ka, piešķirot un pārskatot atļaujas, būtu skaidri jāņem vērā rūpnieciskās noplūdes ietekmes uz ūdensobjektu stāvokli iespējamā pasliktināšanās ūdens plūsmas dinamikas izmaiņu dēļ; tā kā labākie pieejamie tehniskie paņēmieni ietvers ūdens vidiskā snieguma līmeņu jēdzienu, kā arī atļaujas, kas šo paņēmienu izmantošanu pārvērš vidiskā snieguma robežvērtībās; tā kā šīs ir pozitīvas pārmaiņas, kas varētu uzlabot rūpniecības noturību, jo ūdens trūkuma dēļ ES iekārtām sezonāli jau var būt mazāka ražošanas jauda;

AI. tā kā komunālie notekūdeņi, ja tos pienācīgi nesavāc un neattīra, ir viens no galvenajiem ūdens piesārņojuma avotiem; tā kā Komunālo notekūdeņu attīrīšanas direktīvas mērķus nevajadzētu pazemināt un šīs direktīvas darbības jomā būtu jāietver arī citas nozares un vielas, kas veicina ūdens piesārņojumu;

AJ. tā kā ES ūdensobjektu piesārņojums ar barības vielām izraisa eitrofikāciju, bioloģiskās daudzveidības zudumu un ūdens ekosistēmu degradāciju[2]; tā kā pesticīdu notece piesārņo virszemes ūdeņus un gruntsūdeņus, apdraudot ūdens kvalitāti un cilvēku veselību;

AK. tā kā pētījumi liecina, ka pakļautība sintētiskajam ķīmiskajam bisfenolam A (BPA), ko izmanto produktos, sākot ar plastmasas un metāla pārtikas taru un beidzot ar atkārtoti izmantojamām ūdens pudelēm, Eiropā ievērojami pārsniedz pieņemamo veselībai drošo līmeni[3];

AL. tā kā augsnes un barības vielu pārvaldība ir pamatā ūdens kvalitātes un pieejamības uzlabošanai; tā kā *EWRS* galvenā uzmanība būtu jāpievērš barības vielu pārvaldības uzlabošanai, lai noslēgtu barības vielu aprites ciklus, tādējādi samazinot barības vielu emisiju ūdensceļos; tā kā notekūdeņu dūņu droša izmantošana lauksaimniecībā arī samazinās ļoti lielo ES atkarību no fosforu saturošo minerālo mēslošanas līdzekļu importa, piemēram, no

---

1 Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 24. novembra Direktīva 2010/75/ES par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole) (OV L 334, 17.12.2010., 17. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2010/75/oj).

2 Eiropas Komisija, *Nitrates*, Eiropas Komisijas tīmekļa vietne, https://environment.ec.europa.eu/topics/water/nitrates_en#implementation.

3 Eiropas Vides aģentūra, *Public exposure to widely used Bisphenol A exceeds acceptable health safety levels*, Eiropas Vides aģentūras tīmekļvietne, 2023. gada 14. septembris, https://www.eea.europa.eu/en/newsroom/news/public-exposure-to-bisphenol-a.

Krievijas; tā kā šī iemesla dēļ dūņu droša izmantošana būtu jāuzskata par tādu, kas veicina Eiropas noturību un stratēģisko autonomiju;

AM. tā kā klimata pārmaiņas būtiski apdraud ūdens resursus un ūdens ekosistēmas; tā kā daudzu klimata pārmaiņu seku izpausme ir saistīta ar ūdeni, piemēram, ar intensīvākiem un biežākiem sausuma periodiem, ekstrēmākiem plūdiem un sezonālā lietus lielāku neregularitāti; tā kā plūdi un ūdens trūkums apdraud pārtikas un ūdens nodrošinājumu un iedzīvotāju veselību, galu galā ietekmējot sociālo kohēziju, ekonomisko labklājību un stabilitāti, kā arī apdraudot šā vērtīgā resursa ilgtermiņa pieejamību;

AN. tā kā Eiropas klimata riska novērtējumā ir atzīts, ka Eiropas politika un pielāgošanās pasākumi neturas kopsolī ar strauji pieaugošajiem riskiem, kas apdraud ekosistēmas, infrastruktūru, pārtikas un ūdens apgādi un cilvēku veselību, kā arī ekonomiku un finanses[1];

AO. tā kā Klimata pārmaiņu starpvaldību padomes novērtējumi liecina, ka klimata pārmaiņu izraisītā jūras līmeņa paaugstināšanās palielina augsnes un saldūdens sāļumu, apdraud ekosistēmu veselību un ūdens kvalitāti, kā arī ietekmē 80 miljonus eiropiešu, kuri dzīvo zemās piekrastes zonās un palienēs; tā kā saldūdens un jūras ekosistēmas ir savstarpēji saistītas, jo upju piesārņojums, nogulu plūsmu traucējumi un ūdens trūkums ļoti spēcīgi ietekmē jūras ekosistēmu, jo īpaši piekrastes ekosistēmu, veselību un no tām atkarīgo sociālo un saimniecisko darbību, piemēram, transporta, zivsaimniecības, lauksaimniecības, akvakultūras vai tūrisma, dzīvotspēju;

AP. tā kā laikapstākļu tendenču izmaiņu izraisītais ilgstošais sausums, ārkārtējais karstums un liela mēroga plūdi pastiprināsies un kļūs biežāki visā kontinentā, kaitējot ekosistēmām un cilvēku veselībai un izraisot būtiskus traucējumus saimnieciskajā darbībā un samazinot pieejamā ūdens kopējo daudzumu un kvalitāti; tā kā ūdens resursu un upju dabisko funkciju saglabāšana, vienlaikus nodrošinot pietiekamu daudzumu labas kvalitātes ūdens, kļūst par lielu izaicinājumu, kas prasīs pastiprinātus klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās centienus, efektīvu apsaimniekošanu un inovatīvus pasākumus, lai palielinātu ūdens pieejamību; tā kā ūdens trūkuma un plūdu risku pārvaldība par pieņemamām cenām un ilgtspējīgā veidā kļūs arvien svarīgāka visā ES;

AQ. tā kā 2022. gadā Eiropa piedzīvoja līdz šim karstāko vasaru un otro siltāko gadu, un tā rezultātā sausums skāra vairāk nekā 15 % ES teritorijas; tā kā sausuma radītais vidējais ekonomiskais zaudējums ES laikā no 1981. gada līdz 2010. gadam tika lēsts aptuveni 9 miljardi EUR gadā; tā kā bez pielāgošanās pasākumiem ikgadējie sausuma nodarītie zaudējumi Eiropā un Apvienotajā Karalistē

---

[1] Eiropas Vides aģentūra, *European Climate Risk Assessment*, EVA ziņojums 01/2024.

saskaņā ar aplēsēm varētu palielināties līdz 45 miljardiem EUR gadā līdz 2100. gadam, temperatūrai paaugstinoties par 3 °C[1]; tā kā laikposmā no 1998. gada līdz 2020. gadam plūdi veidoja 43 % no visiem katastrofu gadījumiem Eiropā; tā kā klimata pārmaiņu ietekme un sociālekonomiskās norises izraisa biežākus plūdus, kas skar arvien lielāku skaitu cilvēku un rada arvien lielāku kaitējumu; tā kā 12 % Eiropas iedzīvotāju dzīvo palienēs[2];

AR. tā kā ar ūdeni saistītu problēmu nerisināšanas cena ir ārkārtīgi augsta, ņemot vērā to, ka 90 % katastrofu ir saistītas ar ūdeni[3]; tā kā bez politiskas rīcības ekonomisko zaudējumu izmaksas, ko rada piekrastes plūdi vien, līdz gadsimta beigām ES varētu pārsniegt 1 triljonu EUR gadā[4] un sausuma radītās ekonomiskās izmaksas Eiropā līdz 2100. gadam varētu pārsniegt 65 miljardus EUR gadā[5];

AS. tā kā starp dalībvalstīm pastāv ievērojamas atšķirības ūdens pieejamības, apsaimniekošanas stratēģiju un izmantošanas modeļu ziņā un var ievērojami atšķirties to neaizsargātība pret klimata pārmaiņu ietekmi; tā kā ir vajadzīga pielāgota pieeja, lai uzlabotu ūdens resursu noturību un nodrošinātu ūdens resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu;

AT. tā kā sausums ir viena no galvenajām klimata pārmaiņu katastrofālajām sekām; tā kā aptuveni 23 % ES teritorijas ir mēreni jutīga pret pārtuksnešošanos un 8 % — ļoti jutīga pret to; tā kā Ungārija, Bulgārija, Spānija un Itālija ir to valstu vidū, kuras šī problēma skar visvairāk, un 74 % Spānijas platības ir pakļauta pārtuksnešošanās riskam; tā kā Eiropas ūdens resursu stratēģijai būtu jācenšas risināt ne vien ilgstošo sausuma problēmu, bet drīzāk jāpievēršas reālajai situācijai, ka semiarīdās klimata zonas robeža pārvietojas ziemeļu virzienā, kā rezultātā paplašinās ES teritorijas, kurās ilgtermiņā pastāvīgi nebūs pieejami pietiekami saldūdens resursi;

AU. tā kā ar pārtuksnešošanos, ūdens patēriņu un klimata pārmaiņām saistītās rīcībpolitikas ir savstarpēji cieši saistītas; tā kā Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par cīņu pret pārtuksnešošanos ietvaros ES 2015. gadā atkārtoti apstiprināja un vēlāk 2024. gadā no

---

1 Cammalleri, C. u. c., *Global warming and drought impacts in the EU*, JRC Technical Report, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga.

2 EVA ziņojums 07/2024.

3 Feyen, L. u. c., *Climate change impact and adaptation in Europe*, JRC PESETA IV final report, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga.

4 Eiropas Vides aģentūra, *European Climate Risk Assessment*, EVA ziņojums 01/2024.

5 Apvienoto Nāciju Organizācijas Katastrofu riska mazināšanas birojs, *GAR Special Report on Drought 2021*, Ženēva, UNDRR, 2021.

jauna apstiprināja[1] savu apņemšanos līdz 2030. gadam panākt zemes degradācijas neitralitāti, taču saskaņā ar Eiropas Revīzijas palātas īpašo ziņojumu par pārtuksnešošanos tā, visticamāk, netiks sasniegta;

AV. tā kā ūdens infrastruktūra var palīdzēt saglabāt pastāvīgu un prognozējamu ūdens caurplūdumu un ūdensapgādi; tā kā 2022. gadā vidējais upju noteces rādītājs Eiropā bija otrais zemākais kopš 1991. gada, kad to sāka reģistrēt[2];

AW. tā kā lejteces teritorijas ir īpaši atkarīgas no ūdens apsaimniekošanas un ieguves augštecē; tā kā dalībvalstīm saskaņā ar Ūdens pamatdirektīvu būtu jāatturas no tādu pasākumu īstenošanas, kas ievērojami palielina plūdu risku citās valstīs tās pašas upes baseina augštecē vai lejtecē;

AX. tā kā dabā balstīti risinājumi ir piemēroti pasākumi, kas, pielāgoti konkrētām ekosistēmām un vajadzībām, var palielināt noturību ūdens aprites ciklā un sniegt daudzus ieguvumus bioloģiskās daudzveidības aizsardzības, oglekļa sekvestrēšanas, ūdens kvalitātes uzlabošanas, barības vielu aiztures, dzeramā ūdens piegādes, dabas ugunsgrēku novēršanas un plūdu riska mazināšanas jomā; tā kā dabā balstīti risinājumi var uzlabot ūdens infrastruktūras efektivitāti un kalpošanas mūžu, tādējādi daudzos gadījumos nodrošinot abu veidu risinājumu savstarpējo papildināmību;

AY. tā kā dabiski ūdens aizturēšanas pasākumi ir dabā balstīti risinājumi, kuru mērķis ir uzkrāt ūdeni dabiskās, lauksaimniecības, meža un pilsētu ainavās;

AZ. tā kā ūdens nav kārtējā komercializējamā prece, bet gan mantojums, kas jāaizsargā, jāaizstāv un kas tādēļ prasa pienācīgu apiešanos; tā kā saskaņā ar Direktīvu (ES) 2024/1203, ar ko paredz noteikumus par vides kriminālatbildību[3], virszemes ūdeņu vai pazemes ūdeņu ieguve Ūdens pamatdirektīvas nozīmē ir noziedzīgs nodarījums, ja šāda rīcība ir prettiesiska un izdarīta ar nodomu un ja tā izraisa vai var izraisīt būtisku kaitējumu virszemes ūdensobjektu ekoloģiskajam stāvoklim vai ekoloģiskajam potenciālam vai pazemes ūdensobjektu kvantitatīvajiem radītājiem;

BA. tā kā augsnes bioloģiskā daudzveidība un augsnes organiskais ogleklis ietekmē tās ūdens aiztures spēju; tā kā augsnes erozija, sablīvēšanās un daži augsnes apsaimniekošanas paņēmieni, kas

---

1 Padomes 2024. gada 14. oktobra secinājumi par pārtuksnešošanos, zemes degradāciju un sausumu.

2 EVA ziņojums 07/2024.

3 Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 11. aprīļa Direktīva (ES) 2024/1203, kas paredz noteikumus par vides kriminālatbildību un aizstāj Direktīvas 2008/99/EK un 2009/123/EK (OV L, 2024/1203, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1203/oj).

izraisa augsnes degradāciju, pastāvīgi samazina augsnes ūdens aiztures spēju, tādējādi izraisot vēl nopietnāku sausumu un plūdus, kas tiešā veidā negatīvi ietekmē lauksaimniecību; tā kā tādēļ veselīga augsne ir viens no ūdens resursu noturības virzītājspēkiem un šis aspekts būtu jārisina un jāpārvalda upju baseinu līmenī; tā kā labāka zemes apsaimniekošana ir būtiska, lai novērstu katastrofas;

BB. tā kā pašreizējā daudzgadu finanšu shēmā (DFS) ir iekļauts vērienīgs, bet nesaistošs mērķis 2024. gadā vismaz 7,5 % no ES gada izdevumiem atvēlēt bioloģiskās daudzveidības mērķiem, savukārt gan 2026., gan 2027. gadā šim nolūkam atvēlēt 10 %; tā kā jaunajā finanšu shēmā būtu jāiekļauj ūdens perspektīva ar mērķi piešķirt pietiekamus resursus nākamajai *EWRS*, lai nodrošinātu noturīgas ūdens ekosistēmas un infrastruktūru un ūdensapgādes drošību un veicinātu investīcijas inovatīvos risinājumos;

BC. tā kā kohēzijas finansējumam ir bijusi izšķiroša nozīme ūdensapgādes un sanitārijas pakalpojumu uzlabošanā visās dalībvalstīs; tā kā ir nepieciešams pastāvīgs atbalsts, lai nodrošinātu to ilgtermiņa noturību un atbilstību arvien stingrākiem kvalitātes standartiem;

BD. tā kā ūdens izmantošanas efektivitāti var uzlabot rīcībpolitika cenu jomā; tā kā šādas rīcībpolitikas ir valstu kompetencē un dažādos reģionos atšķiras ūdens pieejamība un ūdensapgādes avoti; tā kā cenām var būt būtiska loma, jo tās mudina mājsaimniecības un citas ekonomikas nozares optimizēt patēriņu, kā arī nodrošina, ka ūdens lietotāji patiesi piedalās ūdens pakalpojumu izmaksu atgūšanā; tā kā cenu rīcībpolitikās būtu jāņem vērā cenu pieņemamība no mājsaimniecību un mazo uzņēmumu skatpunkta;

BE. tā kā digitalizācija un inovācija var efektīvi palīdzēt dalībvalstīm, reģionālajām struktūrām un Komisijai uzraudzīt un vākt datus par ūdens resursu apsaimniekošanu; tā kā ES ir ūdensapgādes nozares jaunu tehnoloģisko sasniegumu priekšgalā, no 1992. gada līdz 2021. gadam veidojot 40 % no visām starptautisko patentu saimēm šajā nozarē[1], kas ir veicināma un atbalstāma situācija, un iekšējā tirgus potenciāls būtu jāizmanto pilnībā; tā kā ir jāizpēta šķēršļi jaunu ūdens tehnoloģiju ieviešanai un izvēršanai un jāgarantē Eiropā taisnīgi, vienlīdzīgi konkurences apstākļi; tā kā ir vajadzīgs pastāvīgs atbalsts pētniecībai ūdens tehnoloģiju inovācijas jomā, lai nodrošinātu un radītu darbvietas un paaugstinātu Eiropas konkurētspēju;

BF. tā kā inovācija ir būtisks instruments, kas var palīdzēt ūdensapgādes nozarei risināt Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķos ietvertos problēmjautājumus, pielāgoties klimata pārmaiņām un kļūt ūdensefektīvākai;

---

[1] Eiropas Patentu iestāde, *Innovation in water-related technologies*, EPO, Minhene, 2024.

BG. tā kā daudzās dalībvalstīs joprojām netiek pietiekami ātri ieviestas uzraudzības un modelēšanas tehnoloģijas un nozares digitalizācija norisinās pārāk lēni; tā kā Ūdens pamatdirektīvas noteikumi par upju baseinu apsaimniekošanas plāniem skaidri neparedz konkrētus pasākumus ūdens nozares digitalizācijai; tā kā biežāk sastopamās nepilnības pašreizējās rīcībpolitikās, kas izmanto potenciālos digitālos risinājumus, ir saistītas ar to, ka trūkst tehnoloģiju izmantošanas norāžu, uzraudzības standartu, rīcībpolitikas integrācijas, standartizācijas un sabiedrības iesaistes;

BH. tā kā ūdensapgādes nozare ir neaizsargāta pret dažādiem draudiem, tostarp fiziskiem uzbrukumiem, kiberuzbrukumiem un piesārņojumu ar kaitīgām vielām; tā kā šādi incidenti var izraisīt plašu slimību izplatību, upurus un pakalpojumu sniegšanas traucējumus, būtiski ietekmējot sabiedrības veselību, vidi un ekonomisko stabilitāti; tā kā ūdens resursu apsaimniekošanas digitalizācija varētu radīt papildu drošības riskus, ņemot vērā arvien biežāk notiekošos naidīgos uzbrukumus kritiskajai infrastruktūrai; tā kā TID 2 direktīvas un Kritisko vienību noturības direktīvas īstenošana var palīdzēt mazināt ģeopolitiskās spriedzes radītos drošības riskus būtiskām (dzeramā) ūdens sistēmām un (dzeramā) ūdens infrastruktūrai;

BI. tā kā sasniegumi sensoru tehnoloģijas, datošanas, mākslīgā intelekta (MI) un lielo datu pārvaldības jomā var palīdzēt uzraudzīt ūdens kvantitāti un kvalitāti un palīdzēt politikas veidotājiem un ūdens apsaimniekošanas uzņēmumiem pieņemt zināšanās balstītus operatīvus lēmumus; tā kā ūdens apsaimniekošanai ir pieejamas inovācijas dabā balstītās sistēmās un tās var veicināt noturīgu ūdens apsaimniekošanu;

BJ. tā kā ūdens ir būtisks MI aprites cikla komponents gan datu centru darbībā, gan aparatūras ražošanā; tā kā MI straujā izplatīšanās varētu izraisīt eksponenciālu ūdens pieprasījuma pieaugumu; tā kā atkarība no šāda arvien grūtāk iegūstama resursa rada būtiskus izaicinājumus ilgtspējai; tā kā stratēģiskajām tehnoloģijām, piemēram, pusvadītājiem, ūdeņradim, elektrotransportlīdzekļu baterijām un datu centriem, ir būtiska nozīme ES konkurētspējas un autonomijas panākšanā;

BK. tā kā ir jau pieejamas dzesētāju un dzesēšanas torņu sistēmas, kas balstās uz inovatīvām dzesēšanas tehnoloģijām, tādām kā dzesēšana ar iztvaikošanu un slēgtas ķēdes dzesēšana, un tās var palīdzēt samazināt ūdens patēriņu rūpnieciskos, apkures, ventilācijas un gaisa kondicionēšanas sistēmu lietojumos;

BL. tā kā ir jāveicina pētniecība, lai ražotu alternatīvas aktīvās vielas kaitēkļu apkarošanai, uzlabotu augu veselību un samazinātu izejresursu un fitosanitāro produktu izmantošanu;

BM. tā kā ūdens resursu noturība ir ļoti svarīgs temats izglītībā, mācīšanā, izpratnes vairošanā un informācijas sniegšanā par ūdens aprites cikla darbību;

BN. tā kā ierobežotajai piekļuvei ūdenim un saistītajai infrastruktūrai ir negatīva ietekme, jo īpaši uz sievietēm, jo tā traucē īstenot citas cilvēktiesības, piemēram, pašnoteikšanos, ekonomisko neatkarību un izglītību;

BO. tā kā 60 % Eiropas upju baseinu atrodas starpvalstu reģionos un tāpēc ārkārtīgi svarīga ir efektīva pārrobežu sadarbība, tā kā 20 Eiropas valstis ir atkarīgas no citām valstīm attiecībā uz vairāk nekā 10 % no saviem ūdens resursiem, un piecās no šīm valstīm vairāk nekā 75 % no to resursiem ienāk no ārvalstīm pa upēm[1]; tā kā šī sadarbība būtu jāstiprina, ņemot vērā pašreizējās un turpmākās klimatiskās problēmas, piemēram, sausumu un plūdus;

BP. tā kā Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsekretārs *António Guterres* ir iecēlis īpašo sūtni ūdens jautājumos, lai uzlabotu starptautisko sadarbību un sinerģiju ūdens jomā starptautiskā līmenī;

BQ. tā kā piekļuve tīram ūdenim un ilgtspējīga un noturīga sanitārijas infrastruktūra ir būtiski pieejas "Viena veselība" elementi, ar kuriem tiek atzīta savstarpējā saikne starp cilvēku veselību un ūdens piesārņojumu;

BR. tā kā pārrobežu un nozaru sadarbība ūdens resursu jomā rada daudz ieguvumu, tostarp uzlabo nodrošinātību ar pārtiku, uztur veselīgā līmenī iztiku un ekosistēmas, palīdz risināt klimatnoturības jautājumus, palīdz mazināt katastrofu risku, nodrošina atjaunīgo enerģiju, atbalsta pilsētas un rūpniecību un veicina reģionālo integrāciju un mieru;

BS. tā kā ģeopolitiskās norises liecina, ka ES vajadzētu būt gatavai izturēt izaicinājumus, kas sniedzas tālāk par vides jomu; tā kā ar vidi nesaistīti apdraudējumi, piemēram, nesenie negadījumi saistībā ar bojāto kabeli Baltijas jūrā, ir spēcīgs vēstījums ES, ka stiprināt pārrobežu sadarbību ir būtiski, cenšoties sasniegt gan vides, gan drošības mērķus;

BT. tā kā aptuveni 41 000 kilometru iekšējo ūdensceļu plūst caur 25 dalībvalstīm; tā kā iekšējiem ūdensceļiem, kas ir atkarīgi no ūdens resursu pieejamības, ir izšķiroša nozīme ūdensapgādes optimizēšanā un sausuma un plūdu seku mazināšanā, kā arī saimniecisko darbību un reģionu attīstības atbalstīšanā;

BU. tā kā aizvien pieaugošais ūdens trūkums, nevienlīdzīga piekļuve ūdenim un ārēji satricinājumi, ar ko saskaras ūdens nozare, ir

---

[1] EVA ziņojums 07/2024.

pastiprinājuši savstarpēju atkarību, palielinot konkurenci attiecībā uz ūdeni un izraisot sarežģītas ekonomiskās sekas,

Vispārīgas piezīmes

1. atzinīgi vērtē un atbalsta Komisijas priekšsēdētājas Urzulas fon der Leienas politikas pamatnostādnēs nākamajai Eiropas Komisijai (2024–2029) ietverto paziņojumu, ar ko ierosināta Eiropas ūdens resursu noturības stratēģija (*EWRS*), kurā risināta ūdensefektivitāte, ūdens trūkums, piesārņojums un ar ūdeni saistīti riski, kā arī tajās pausto apstiprinājumu, ka ūdens ir neaizstājams resurss, kura noslodzi arvien vairāk rada klimata pārmaiņas un augošais pieprasījums pēc tā;

2. uzskata, ka, īstenojot tiesību aktus, būtu jāņem vērā ekonomikas konkurētspēja saskaņā ar Konkurētspējas kompasu; aicina īstenot ES vides tiesību aktus, lai veidotu noturīgu un konkurētspējīgu Eiropu, mīkstinātu klimata pārmaiņas un pielāgotos tām, apturētu bioloģiskās daudzveidības zudumu, novērstu piesārņojumu, garantētu nodrošinātību ar pārtiku, ierobežotu resursu izmantošanu un izšķērdēšanu un censtos panākt resursu, tostarp ūdens, efektīvu izmantošanu, vienlaikus ņemot vērā piesardzības principu, principu, ka kontrole jāveic avota līmenī, un principu, ka maksā piesārņotājs; uzsver to, ka ūdens pieejamība ietekmē saražoto pārtikas produktu daudzumu, kvalitāti, dažādību un sezonālo pieejamību;

3. aicina ES integrēt šīs stratēģijas starptautiskajā dimensijā saistības, ko tā uzņēmās COP29 Baku dialogā par ūdeni klimatrīcībai un ANO 2023. gada konferencē par ūdeni;

4. uzsver, ka ir steidzami jāuzlabo ūdens resursu noturība un apsaimniekošana, lai nodrošinātu ilgtspējīgu saldūdens piegādi cilvēkiem, ekonomikai un videi; uzsver, ka *EWRS* būtu jāizstrādā koordinācijā ar Eiropas Okeānu paktu, nodrošinot saskaņotu un integrētu pieeju saldūdens un okeāna resursu pārvaldībai, risinot savstarpēji saistītas problēmas, uzlabojot konkurētspēju un veicinot ilgtspējīgu ūdens apsaimniekošanu iekšzemes un jūras vidē, vienlaikus nodrošinot holistisku pieeju “no avota līdz jūrai”;

5. uzstāj, ka ir nepieciešama visaptveroša un holistiska *EWRS*, kurā būtu integrēti ūdens kvalitātes, kvantitātes, drošības, infrastruktūras, tehnoloģiju un pārvaldības aspekti un kurā kā būtisks elements būtu iekļauta ūdens aprites cikla atjaunošana, jo uz tās balstās saimnieciskā darbība, tā garantē resursu pieejamību un veicina klimata regulāciju;

6. uzsver, cik svarīga ir ūdens, jo īpaši dzeramā ūdens, piegāde, kā arī ūdensapgādes drošība; norāda, ka visos vides atjaunošanas projektos būtu jāņem vērā ūdensapgādes drošības aspekti, par prioritāti nosakot risinājumus, kas ne vien sniedz ieguvumus videi, bet arī garantē ūdens piegādi un efektīvu apsaimniekošanu; turklāt uzsver,

ka ekoloģiskās atjaunošanas pasākumi būtu jāveic sinerģijā ar ES atjaunīgās enerģijas potenciāla attīstību un tie nedrīkstētu ietekmēt vispārējo energoapgādes noturību;

7. iesaka stratēģijā kā būtiskus ES ūdens resursu noturības centienu komponentus līdzās upēm, pārejas ūdeņiem un gruntsūdeņiem iekļaut ezerus un citas no saldūdens atkarīgas dzīvotnes;

8. uzsver, ka steidzami jāuzlabo krīzes brīdināšanas sistēmas attiecībā uz smagiem incidentiem ūdens jomā, kā arī jāuzlabo profilakses pasākumi;

9. aicina Komisiju iesniegt Eiropas plānu par pielāgošanos klimata pārmaiņām, tostarp konkrētus tiesību aktu priekšlikumus un darbības, jo īpaši attiecībā uz infrastruktūras noturību, ūdens apsaimniekošanu un dabā balstītiem risinājumiem, vienlaikus par prioritāti nosakot neaizsargātu kopienu aizsardzību, lai padarītu ES noturīgāku un lai tā rādītu piemēru citiem;

10. atkārtoti norāda, ka piekļuve tīram un drošam dzeramajam ūdenim un sanitārijai ir cilvēktiesības; uzsver, ka šīs tiesības ir nepārprotami jānodrošina, garantējot, ka ikvienam, arī salu un tālāko reģionu iedzīvotājiem, ir pieejami labas kvalitātes ūdensapgādes pakalpojumi par pieņemamu cenu;

11. uzsver, ka nevienam cilvēkam nevienā sabiedriskā vietā un nevienā privātā iestādē nedrīkstētu liegt piekļuvi ūdenim — ja tas pieejams — , kas piegādāts no dzeramā ūdens sadales tīkla;

12. norāda, ka rūpnieciskajās darbībās un lauksaimnieciskajā ražošanā ir vajadzīgs ūdens gatavo izstrādājumu ražošanai vai ražošanas darbību atbalstam un ka izmantotā ūdens daudzums ir atkarīgs no darbības veida; uzsver, ka Eiropas konkurētspējas un stratēģiskās autonomijas nodrošināšanai ir vajadzīga ūdens jautājumos izglītota sabiedrība, kurā tehnoloģijas un dati uzlabo aprites ekonomiku, veicinot ilgtspējīgu un ūdensefektīvu praksi; aicina visus attiecīgos dalībniekus paātrināt pāreju uz ūdensefektīvu, apritīgu rūpniecību un lauksaimniecību, veicinot inovatīvus risinājumus, tostarp digitālos rīkus un tehnoloģijas, resursu atgūšanu, ūdens atkalizmantošanu, atjaunīgās enerģijas ražošanu, infrastruktūru, dabā balstītus risinājumus un iekļaujošus pārvaldības mehānismus, un šajos risinājumos investējot;

13. mudina Komisiju integrēt un iekļaut ūdens aspektu ES iekšējās un ārējās rīcībpolitikās, izmantojot starpnozaru pieeju, lai nodrošinātu, ka ūdens resursu noturība, ilgtspēja un drošība kļūst par neatņemamu Eiropas rīcībpolitiku sastāvdaļu; jo īpaši aicina Komisiju sociālekonomiskās un vidiskās ietekmes novērtējumā iekļaut jebkuru regulatīvo pasākumu ietekmi uz ūdeni, tostarp saistībā ar enerģētiku; uzsver — ja izvērtētu to, kā katra ES rīcībpolitika un ES finansētie projekti un infrastruktūra spēj ietekmēt ūdens resursu kvantitāti, kvalitāti un pieejamību, ūdens resursu noturība kļūtu par

politikas izstrādes un īstenošanas stūrakmeni un tādējādi tiktu mainīta paradigma par ūdeni kā neierobežotu resursu, atzīstot tā patieso vērtību cilvēcei, ES ekoloģiskajai un sociālekonomiskajai ainavai un tās konkurētspējai;

Ūdensefektivitāte

14. uzsver, ka efektīva ūdens izmantošana ir būtiska ES ūdens resursu saglabāšanai un ka ūdensefektivitātei vajadzētu būt vienam no ES galvenajiem mērķiem; šajā sakarībā aicina attiecīgi samazināt pieprasījumu pēc ūdens, tostarp novēršot pārmērīgas noplūdes, ieguldot pētniecībā un inovatīvos risinājumos, modernizējot rūpniecības un ražošanas procesus, modernizējot ūdens infrastruktūru, ilgtspējīgi pārvaldot ūdens resursus un maksimāla pieprasījuma slodzes, prioritizējot izmantošanas veidus un nodrošinot, ka augstākas ūdensefektivitātes rezultātā samazinās kopējais saldūdens patēriņš, kā arī vietējā un reģionālajā līmenī palielinās ūdens pieejamība teritorijās ar lielu ūdens resursu noslodzi; uzskata, ka teritorijām, kuras skar ilgstošs sausums un pārtuksnešošanās, būtu jāpiešķir prioritāte;

15. aicina izstrādāt tiesisko regulējumu, kas nozarēm noteiktu ūdensefektivitātes un ūdens ieguves mērķrādītājus baseinu līmenī, pamatojoties uz jaunākajiem ūdens pieejamības un klimata risku novērtējumiem, tostarp ūdens vērtēšanas pieeju, kurā ņemti vērā ekosistēmu pakalpojumi un ilgtermiņa ilgtspēja, un aptverot visus ūdens izmantošanas veidus, tostarp rūpniecību, enerģētiku, lauksaimniecību, publiskās iestādes un mājsaimniecības; uzsver, ka šiem mērķrādītājiem vajadzētu būt vērienīgiem, tomēr pielāgojamiem, ņemot vērā katras dalībvalsts īpašos apstākļus un jau panākto progresu, lai nodrošinātu, ka darbs pie efektivitātes palielināšanas turpinās visos reģionos; uzsver, cik liela nozīme ir efektīvai un vienotai datu vākšanas praksei visās dalībvalstīs un visās nozarēs, arī ar inovatīvu tehnoloģiju palīdzību, kā arī ar reāllaika datu vākšanas punktiem lielākai pārredzamībai par ūdens patēriņu; uzsver nepieciešamību veikt pienācīgu novērtējumu ūdens izmantošanas vidiskajai un sociālekonomiskajai ietekmei; uzsver, ka nedrīkst apdraudēt pārtikas ražošanas stratēģisko nozīmīgumu; uzsver, ka šajā sakarībā zinātne, pētniecība un tehnoloģijas ir svarīgas ūdensefektivitātei un ūdens izmantošanai, kā arī aprites ekonomikai; aicina veidot un veicināt jaunas, viedas un augstas veiktspējas apūdeņošanas sistēmas, lietusūdens savākšanas un ūdens atkārtotas izmantošanas, kā arī ūdensefektīvas apūdeņošanas sistēmas;

16. atkārtoti norāda, ka nepieciešams izstrādāt vienotu ES metodiku ūdensefektivitātes un ūdens ieguves mērķrādītāju noteikšanai, lai nodrošinātu pieejamo atjaunīgo ūdens resursu ilgtspējīgu izmantošanu integrētas ūdens resursu apsaimniekošanas sistēmā, kurā, balstoties uz ūdens, enerģētikas, pārtikas un ekosistēmu savstarpējo saistību, pienācīgi ņemtas vērā saiknes, kas sniedzas

tālāk par ūdens nozari, jo tādējādi lēmumu pieņēmēji un ekonomikas dalībnieki var plānot vajadzīgās investīcijas, lai nodrošinātu ūdensapgādes drošību arvien ilgtspējīgākā veidā, vienlaikus pienācīgi ņemot vērā attiecīgo ūdensobjektu īpatnības;

17. aicina cieši sadarboties enerģētikas un ūdens resursu integrētā plānošanā un saistīto tehnoloģiju jomā visās nozarēs valsts, reģionālā un vietējā līmenī, arī starp visām ieinteresētajām personām, lai radītu mehānismus, kas nodrošina saskaņotību starp ūdens resursu un enerģētikas rīcībpolitikām;

18. aicina Komisiju nākt klajā ar visaptverošu rīcībpolitiku par ilgtspējīgu ūdens apsaimniekošanu rūpniecībā, balstoties uz samazināšanu, reģenerāciju, atkārtotu izmantošanu un reciklēšanu, tostarp pievēršot uzmanību ūdensefektīvu un apritīgu tehnoloģiju izmantošanai, ūdens reciklēšanai, piesārņotāju samazināšanas stratēģijām un slēgta cikla sistēmu veicināšanai;

19. atgādina, ka pieaugošie ūdens trūkuma draudi pakļauj briesmām nozares un projektus, kas ir būtiski Eiropas konkurētspējas veicināšanai, tostarp pusvadītājus, datu centrus, atjaunīgā ūdeņraža izmantošanu un elektrotransportlīdzekļu bateriju ražošanu; norāda, ka šīs nozares arvien vairāk saskarsies ar spiedienu samazināt vidisko ietekmi un uzlabot ūdens resursu patēriņa efektivitāti, ieskaitot gan tiešu, gan netiešu ūdens izmantošanu; aicina dalībvalstis atbalstīt ūdensietilpīgas nozares tādu ūdensefektivitātes plānu izstrādē, kuru mērķis ir ūdens taupīšana, atkārtota izmantošana un reciklēšana, ūdens piesārņojuma novēršana un ūdensefektīvu tehnoloģiju ieviešana; aicina Komisiju iekļaut visaptverošas ūdens resursu apsaimniekošanas stratēģijas attiecīgajās ES rūpniecības rīcībpolitikās un konkrētām nozarēm paredzētajās pārejas vadlīnijās, īpašu uzmanību pievēršot stratēģiskām ūdensietilpīgām nozarēm;

20. uzsver, ka zināšanas, dati, pētniecība un tehnoloģijas ir būtiskas efektīvai ūdens izmantošanai; aicina sniegt pienācīgu finansiālu un tehnisku atbalstu dalībvalstīm, lai tās varētu īstenot efektīvus ūdens resursu apsaimniekošanas pasākumus, tostarp ar inovatīvu un modernu tehnoloģiju palīdzību;

21. atzinīgi vērtē ieteikumus, kas sniegti stratēģiskā dialoga par lauksaimniecības nākotni ES galīgajā ziņojumā, kurā uzsvērts, ka ir jāpaplašina ilgtspējīga lauksaimniecības prakse un jauni uzņēmējdarbības modeļi, lai veicinātu dabas resursu, jo īpaši ūdens, efektīvāku izmantošanu;

22. aicina pāriet uz ilgtspējīgāku un konkurētspējīgāku lauksaimniecības modeli, īstenojot ilgtspējīgu praksi un inovatīvus risinājumus, kas veicina bioloģisko daudzveidību, samazina ķīmisko vielu izmantošanu un ļauj ūdens resursus apsaimniekot efektīvi, tostarp dabā balstītus risinājumus, reģeneratīvo apsaimniekošanu, viedās precīzās

apūdeņošanas tehnoloģijas, digitālās monitoringa sistēmas, progresīvas attīrīšanas metodes un viedus ūdens sadales tīklus, optimizējot patēriņu un novēršot ūdens resursu izsīkšanu, un kas palīdz nodrošināt stabilu produktivitāti, vienlaikus ļaujot lauksaimniecībai samazināt piesārņojumu, efektīvi izmantot pesticīdus un mēslošanas līdzekļus, uzlabot hidroloģisko ciklu, uzlabot gruntsūdeņu atjaunošanos un pielāgoties mazākam ūdens izmantojumam; uzskata, ka tehnoloģiskie risinājumi var ietvert arī pasākumus, kas var palielināt ūdens absorbēšanu, infiltrāciju un aizturi lauksaimniecības sistēmās, kas ir svarīgi, jo sausuma periodu un stipru lietu regularitāte aizvien pieaug;

23. norāda, ka inovatīvi apūdeņošanas risinājumi un prakse var uzlabot ūdens izmantošanas efektivitāti lauksaimniecībā, gūstot ekonomisko priekšrocību un vienlaikus samazinot slogu videi; norāda, ka lauksaimniekiem parasti nav pietiekamu līdzekļu un stimulu, lai viņi zinātu par to, kā kultūraugi izmanto ūdeni, par faktiskajiem apūdeņošanas izmantošanas veidiem, par to, kā dažādas ūdens apsaimniekošanas metodes ietekmē kultūraugu ražību, un tādējādi par pašreizējiem ūdensefektivitātes līmeņiem saimniecībās; aicina Komisiju un dalībvalstis stimulēt inovatīvus apūdeņošanas risinājumus, piemēram, pilienveida apūdeņošanas sistēmas, ieviešanu un atbalstīt to uzturēšanu, lai varētu aktīvi pārvaldīt ūdens līmeņus un efektīvi izmantot ūdens resursus, kā arī veicināt pastāvīgu zināšanu apmaiņu, lai visas attiecīgās ieinteresētās personas varētu uzņemties lielāku atbildību visā ūdens piegādes ķēdē;

24. atgādina, ka tādu barības vielu izmantošana kā nitrāti un fosfāti ir būtiska pārtikas ražošanā, jo bez tām pārtikas ražošana nebūtu iespējama; iesaka labāk ņemt vērā barības vielu ciklu lauksaimnieciskajā ražošanā un izmantot komunālo notekūdeņu vērtību; aicina veikt vairāk pētījumu par barības vielu faktisko izmantošanu un barības vielu atgūšanas tehnoloģiju izstrādi, lai samazinātu Savienības atkarību no importētām izejvielām; atzīst, ka barības vielu atgūšanai no ūdens ir liels potenciāls, un aicina dalībvalstis atbalstīt lauksaimniecības nozari, lai optimizētu barības vielu patēriņu, arī izmantojot resursus (nitrātu un fosforu), kas atgūti no notekūdeņu attīrīšanas iekārtām; aicina Komisiju ierosināt integrētu barības vielu pārvaldības rīcības plānu, lai efektīvi novērstu vērtīgu lauksaimniecības izejresursu zudumu, nodrošinātu barības vielu reciklēšanu, samazinātu piesārņojumu ar barības vielām un novērstu neefektivitāti barības vielu ciklā; aicina nodrošināt pareizu un drošu fosfora atgūšanu no organiskiem avotiem un stimulēt

investīcijas tā atgūšanā un barības vielu apritīgā pārvaldībā saskaņā ar Komisijas *JRC* publikāciju[1];

25. uzsver, ka ir pienācis laiks pārskatīt pašreizējo Nitrātu direktīvu, jo novecojuši noteikumi veicina mākslīgo mēslošanas līdzekļu, nevis bioloģisku kūtsmēslu, izmantošanu; aicina steidzami pārskatīt Nitrātu direktīvu līdz šā gada beigām un to pārstrādāt, lai veicinātu barības vielu apritīgu pārvaldību;

26. uzsver, ka saskaņā ar stratēģiskā dialoga par lauksaimniecības nākotni ES galīgo ziņojumu ir nepieciešams atbalstīt pāreju uz reģionāli pielāgotām kultūraugu un sēklu šķirnēm un pāreju uz citiem kultūraugiem, kuriem vajadzīgs mazāk ūdens un ir lielāka izturība pret sausumu, kā arī nepieciešams atbalstīt piemērotu augsnes apsaimniekošanas paņēmienu ieviešanu; uzskata, ka ir jāsniedz spēcīgāks atbalsts ar jaunu sugu audzēšanu saistītai zinātniskajai pētniecībai un tehnoloģiju izstrādei, lai varētu dažādot pārtikas produktu ražošanu un apgādi ar pārtikas produktiem un uzlabot to kvalitāti, vienlaikus paaugstinot cilvēku veselības un vides aizsardzības līmeni; norāda uz to augu šķirņu potenciālu, kuras ir izturīgākas pret ūdens trūkumu un kaitēkļiem un kuras varētu dot pienesumu ūdens izmantojuma samazināšanā un samazināt kultūraugu vidisko pēdu;

27. aicina sniegt finansiālu un tehnisku atbalstu lauksaimniekiem un lauku kopienām, jo īpaši teritorijās ar lielu ūdens resursu noslodzi, lai tiem palīdzētu ieviest ilgtspējīgu zemes apsaimniekošanas praksi, kas uzlabo augsnes un ūdens kvalitāti, veicina bioloģisko daudzveidību un mīkstina klimata pārmaiņas; uzsver, ka īpaša uzmanība jāpievērš reģioniem, kas ir īpaši neaizsargāti pret augsnes degradāciju un ūdens trūkumu;

28. atzīst ievērojamos centienus, ko lauksaimnieki īsteno, lai uzlabotu ūdens kvalitāti, un uzsver, ka ir vajadzīgs atbilstīgs termiņš, lai varētu pareizi novērtēt šo pasākumu ietekmi;

29. norāda uz Eiropas inovāciju partnerības lauksaimniecības ražīgumam un ilgtspējai (EIP-AGRI) Agromežsaimniecības darba grupas gūtajiem panākumiem un aicina turpināt zināšanu apmaiņu, lietpratības paplašināšanu un mācīšanos no līdzbiedriem ES kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) tīklā;

30. norāda uz saikni starp oglekļa piesaistīšanu un ūdens pieejamību un aicina nodrošināt saskaņotību starp ūdens resursu noturības stratēģiju un oglekļsaistīgas saimniekošanas shēmām;

---

[1] Eiropas Komisija, *JRC Science for Policy Report*, "*Technical proposals for the safe use of processed manure above the threshold established for Nitrate Vulnerable Zones by the Nitrates Directive* (91/676/EEC)", 2020.

31. atkārtoti norāda, ka Ūdens atkalizmantošanas regulas mērķis ir samazināt spiedienu uz ūdensobjektiem, paredzot noteikumus par ūdens atkārtotu izmantošanu pēc tam, kad ar atbilstošu apstrādi tiek pagarināts tā dzīves cikls, tādējādi saglabājot ūdens resursus; tomēr uzsver, ka regulatīvie, finansiālie un tehnoloģiskie šķēršļi, tostarp pārgūto notekūdeņu ekonomiskā konkurētspēja, riska pārvaldības plānošana un pienākumu sadale, ir iemesli tam, kāpēc pārgūtā ūdens atkalizmantošana lauksaimniecībā tiek ieviesta lēni; tādēļ aicina Komisiju un dalībvalstis gan ES, gan vietējā līmenī pieņemt atbalstošu politiku, kas stimulē ūdens atkalizmantošanas praksi, vienlaikus ņemot vērā to, ka notekūdeņu attīrīšanas un kvalitātes prasības ir svarīgi pielāgot ūdens izmantošanas nolūkam; norāda, ka attīrītie notekūdeņi ir vērtīgi izmantošanai arī dažādos rūpnieciskajos procesos un pilsētvidē, jo tie palīdz samazināt saldūdens resursu noslodzi un saglabāt dzeramo ūdeni; tādēļ aicina Komisiju izvērtēt iespēju paplašināt Ūdens atkalizmantošanas regulas darbības jomu, lai ES līmenī noteiktu minimālos ūdens kvalitātes standartus drošai ūdens atkalizmantošanai rūpniecības un pilsētu vajadzībām;

32. aicina Komisiju un dalībvalstis norādīt konkrētas regulatīvo un finansiālo stimulu sistēmas, kas veicinātu attīrītu notekūdeņu atkalizmantošanu ūdensietilpīgās nozarēs, un nodrošināt konkrētu finansējumu tādas infrastruktūras būvniecībai, kas savieno notekūdeņu attīrīšanas stacijas ar attīrīta ūdens sadales tīkliem; mudina ieviest integrētu pieeju ES tiesību aktos, lai likvidētu administratīvos šķēršļus un veicinātu drošu un efektīvu ūdens reciklēšanu visās dalībvalstīs; aicina dalībvalstis izstrādāt nacionālos ūdens atkalizmantošanas un taupīšanas plānus, lai stimulētu starpnozaru sadarbību ūdens resursu apsaimniekošanā;

33. atkārtoti norāda, ka ūdens atkalizmantošana varētu mazināt ūdens ieguvi no upēm, ezeriem un gruntsūdeņiem apūdeņošanas nolūkiem lauksaimniecībā; uzsver, ka ūdens atkalizmantošana var palīdzēt saglabāt bāzes caurplūdumu un minimālu ūdens līmeni sausuma periodos;

34. uzsver būvniecības nozares potenciālu ietaupīt ūdeni, piemēram, ar viedo dalīto uzskaites sistēmu, efektīvu saimniecības notekūdeņu sistēmu, sadzīves notekūdeņu atkalizmantošanas vai lietusūdens ieguves palīdzību; uzsver, ka ar ūdensefektivitāti var uzlabot ēku energoefektivitāti, samazinot siltumnīcefekta gāzu emisijas; aicina dalībvalstis un vietējās iestādes stimulēt ūdens taupīšanas iespējas jaunās ēkās; šajā sakarībā uzsver, ka pilsētplānošanā būtu jāņem vērā ūdensefektīva prakse; uzsver, ka lietusūdens ieguve, kā arī efektīva ūdens izmantošana un atkalizmantošana var uzlabot pilsētās pielāgošanos klimata pārmaiņām;

35. aicina rūpniecībā un enerģētikas un digitālajā nozarē īstenot pāreju uz optimizētu dzesēšanas efektivitāti un alternatīvām dzesēšanas metodēm, kam nepieciešams mazāk ūdens, lai šajās nozarēs nodrošinātu ievērojamus ūdens ietaupījumus;

36. norāda, ka, lai gan mājsaimniecības veido 10 % no kopējā ūdens patēriņa ES, ir jārīkojas, lai uzlabotu ūdens izmantošanas efektivitāti arī mājsaimniecībās; norāda, ka ūdens taupīšanas tehnoloģiskie risinājumi ir pieejami un var samazināt ūdens patēriņu mājsaimniecībās, nepazeminot ērtību līmeni vai neprasot lielas investīcijas; aicina dalībvalstis palīdzēt patērētājiem pāriet uz šādām tehnoloģijām un stiprināt patērētāju informētību par ūdens patēriņu un iespējamiem ieguvumiem no ūdens izmantošanas efektivitātes, nostiprinot mājsaimniecību ūdensefektivitāti ūdens, būvniecības un patērētāju rīcībpolitikās visā ES;

37. norāda, ka dažās dalībvalstīs ir augsts noplūžu no cauruļvadiem līmenis, kas palielina mājsaimniecības ūdens patēriņa kopējo īpatsvaru; atzinīgi vērtē jaunās Dzeramā ūdens direktīvas noteikumus par noplūžu rādītājiem un Komisijas pašreizējo darbu pie tā, lai šos rādītājus novērtētu un lai noteiktu robežvērtības, kas izraisīs rīcību attiecīgajās dalībvalstīs; aicina dalībvalstis steidzami novērst noplūdes ūdensapgādes tīklos un pilnībā īstenot Dzeramā ūdens direktīvā noteiktās monitoringa un ziņošanas prasības, lai Komisija līdz 2028. gada janvārim varētu noteikt noplūdes robežvērtību; uzsver, ka ir jāmodernizē un jāpadara ilgtspējīgi pilsētu apūdeņošanas tīkli, lai ierobežotu noplūdes un samazinātu to ūdens izmantojuma pēdu; aicina dalībvalstis regulāri informēt sabiedrību par ūdensapgādes efektivitāti un iedarbīgumu;

38. norāda, ka sabiedriskā sektora organizācijām ir ievērojams neizmantots ūdens taupīšanas potenciāls, ņemot vērā to lielumu vai publisko raksturu; uzskata, ka sabiedriskajam sektoram vajadzētu rādīt paraugu citām nozarēm;

39. aicina Komisiju un dalībvalstis veicināt viegli piekļūstamas un bezmaksas informācijas, apmācības un konsultāciju programmas un informācijas kampaņas, kuru mērķis būtu vairot sabiedrības informētību par ūdens resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu;

40. iesaka, drīzumā pārskatot publiskā iepirkuma regulējumu, integrēt tajā ūdensefektivitātes aspektus, piemēram, ūdens zudumu samazināšanu un ūdens atkalizmantošanu;

Ūdens piesārņojums

41. uzsver, ka pašreizējais ES ūdens resursu politikas regulējums piedāvā risinājumu ūdens resursu efektīvai apsaimniekošanai un saldūdens un jūras ekosistēmu aizsardzībai un atjaunošanai, taču, tā kā tas tiek slikti īstenots un izpildīts un tas nesaņem pietiekamu finansējumu, kā arī tajā nav ņemta vērā reģionu specifika un netiek veikta atbilstoša īstenojamo pasākumu izmaksu un ieguvumu analīze, ir apdraudēta šī regulējuma lietderība;

42. aicina Komisiju un dalībvalstis īstenot un izpildīt spēkā esošos tiesību aktus, jo īpaši Ūdens pamatdirektīvu un tās atvasinātās direktīvas

(Gruntsūdeņu direktīvu un Vides kvalitātes standartu direktīvu), lielu uzvaru liekot uz monitoringa un ziņošanas mehānismu stiprināšanu, lai nodrošinātu, ka visas dalībvalstis konsekventi īsteno prasītos ūdens aizsardzības pasākumus; atgādina, ka šo aktu īstenošanai ir nepieciešams pietiekams finansējums;

43. uzsver, ka virszemes ūdeņu un gruntsūdeņu ķīmiskais piesārņojums apdraud ūdens vidi — tā sekas ir akūts un hronisks ūdens organismu toksiskums, piesārņojošo vielu akumulācija ekosistēmā un sugu dzīvotņu un bioloģiskās daudzveidības zudums — un arī cilvēka veselību.

44. aicina noteikt visaptverošus ES mēroga kvalitātes standartus attiecībā uz PFAS daudzumu gruntsūdeņos un virszemes ūdeņos; uzsver, ka ir būtiski attiecīgi atjaunināt konkrētās direktīvas, lai sargātu ūdens kvalitāti un panāktu labus ūdensobjektu ķīmiskās kvalitātes rādītājus, ko prasa Ūdens pamatdirektīva;

45. uzstāj, ka saistībā ar gaidāmajiem leģislatīvajiem un neleģislatīvajiem priekšlikumiem būtiskie PFAS izmantošanas nolūki kritiskajās nozarēs, piemēram, medicīniskām ierīcēm, zālēm un produktiem, kas nepieciešami divējādajai pārejai uz klimatneitrālu un digitālu ekonomiku, nav apdraudēti; aicina Komisiju ierosināt pakāpeniski atteikties no “mūžīgo ķīmikāliju” (PFAS) izmantošanas — sākotnēji patēriņa precēs —, jo šīm vielām, balstoties uz zinātniskiem pierādījumiem, ir kaitīga ietekme uz cilvēka veselību un vidi, un to izmantošanu atļaut, ja nav drošu alternatīvu; uzsver, ka ir jāpalielina investīcijas un jāpaātrina līdzvērtīgu un drošu alternatīvu pētniecība un izstrāde;

46. aicina Komisiju ierosināt atjauninātas PFAS robežvērtības dzeramajā ūdenī, ņemot vērā jaunākās zinātnes atziņas;

47. uzsver, ka ir steidzami jārisina un efektīvi jāuzrauga zāļu, bisfenolu, antimikrobiālās rezistences gēnu, noturīgu organisko piesārņojošo vielu un citu pazīstamo un potenciāli problemātisku piesārņojošu vielu radītais piesārņojums, galvenokārt tā rašanās vietā, lai nodrošinātu saskanību ar ES nulles piesārņojuma mērķi un mērķi sasniegt labus ķīmiskās kvalitātes rādītājus visos ūdensobjektos;

48. aicina Komisiju novērst nepilnības, palielinot finansējumu un nodrošinot spēkā esošo tiesību aktu izpildi, kā arī integrējot aprites ekonomikas principus, lai mazinātu piesārņojumu tā rašanās vietā un sargātu ūdens ekosistēmas nākamajām paaudzēm; uzsver, ka pret antibiotikām rezistentām baktērijām un dažām potenciāli problemātiskām piesārņojošām vielām joprojām nav bijusi pievērsta pietiekama uzmanība, tāpēc ir nepieciešama turpmāka inovācija un investīcijas; uzsver, ka visām nozarēm ir jāievieš ilgtspējīgas ražošanas procesi un apritīga prakse, proaktīvi novēršot piesārņojošu vielu nonākšanu ūdens sistēmās;

49. atgādina, ka mikroplastmasa dzeramā ūdens avotos var nonākt vairākos veidos: no virszemes noteces (piemēram, pēc lietus) līdz notekūdeņiem (gan attīrītiem, gan neattīrītiem), kopējās kanalizācijas pārplūdēm, rūpnieciskajiem notekūdeņiem, noārdījušās plastmasas atkritumiem un atmosfēriskajiem nosēdumiem; aicina Komisiju saskaņā ar Dzeramā ūdens direktīvas prasībām nākt klajā ar pilnīgu riska novērtējumu attiecībā uz mikroplastmasu dzeramajā ūdenī, vienlaikus turpinot strādāt pie uzticamām un stabilām paraugu ņemšanas un analītiskajām metodēm, lai pienācīgi novērstu šīs potenciāli problemātiskās piesārņojošās vielas iespējamos draudus dzeramā ūdens avotiem;

50. uzsver, ka ir jāuzlabo monitorings un regulējums piesārņojumam ar plastmasu saldūdens un jūras vidē, īpašu uzmanību pievēršot mikroplastmasai un vienreizlietojamiem plastmasas izstrādājumiem; mudina Komisiju izvērtēt pašreizējos izpildes mehānismus un apsvērt turpmākus pasākumus ūdens kvalitātes aizsardzībai;

51. aicina ieinteresētās personas izstrādāt drošus materiālus saskarei ar ūdeni, aizstāt BPA un citus bisfenolus un nodrošināt atbilstību Regulai (EK) Nr. 1935/2004 par materiāliem un izstrādājumiem, kas paredzēti saskarei ar pārtikas produktiem[1], un nesen pieņemtajiem noteikumiem par BPA un citu bisfenolu un bisfenolu atvasinājumu izmantošanu (Komisijas Regula (ES) 2024/3190);

52. atgādina, ka pārskatītajā Komunālo notekūdeņu attīrīšanas direktīvā, kas ir spēkā no 2025. gada 1. janvāra, ir noteikti jauni pienākumi attiecībā uz ūdens attīrīšanu, pieprasot farmācijas un kosmētikas ražotājiem segt vismaz 80 % no izmaksām, kas ir saistītas ar notekūdeņu attīrīšanu no mikropiesārņotājiem, lai samazinātu kaitīgo vielu daudzumu vidē; norāda, ka attiecībā uz ietekmi, kāda tam būtu uz farmācijas nozari un tādējādi arī uz zāļu pieejamību un to cenu pieņemamību, skaitļi un novērtējumi atšķiras, un tādēļ aicina Komisiju veikt jaunu un visaptverošu novērtējumu par to, kā tas ietekmētu šo nozari;

53. aicina palielināt ES atbalstu vietējām pašvaldībām notekūdeņu attīrīšanas staciju modernizācijai un ūdens atkalizmantošanas veicināšanai, lai pieskaņotos ES nulles piesārņojuma mērķim, nodrošinot, ka komunālo notekūdeņu apsaimniekošana efektīvi veicina labu ķīmisko un ekoloģisko ūdens stāvokli;

54. aicina pastiprināt pesticīdu atlieku monitoringu ūdensobjektos un nodrošināt, ka tiek pildīti pesticīdu lietošanas noteikumi, lai mazinātu to ietekmi uz ūdens kvalitāti; uzsver, ka ir jāpalielina finansējums, lai atbalstītu lauksaimniekus tādas zema resursu patēriņa un bioloģiskās

---

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 27. oktobra Regula (EK) Nr. 1935/2004 par materiāliem un izstrādājumiem, kas paredzēti saskarei ar pārtikas produktiem, un par Direktīvu 80/590/EEK un 89/109/EEK atcelšanu (OV L 338, 13.11.2004., 4. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/1935/oj).

lauksaimniecības prakses ieviešanā, kas samazina atkarību no ķīmiskajiem pesticīdiem un mēslošanas līdzekļiem, kā arī jānodrošina lauksaimniekiem un citiem dalībniekiem pienācīga apmācība un neatkarīgi konsultāciju pakalpojumi par pesticīdu lietošanu, iedarbīgumu un toksiskumu, kā arī par paraugpraksi;

55. uzstāj, ka ir jāintegrē aprites ekonomikas principi, lai samazinātu bīstamu ķīmisko vielu izmantošanu rūpnieciskajos procesos; uzsver, ka ir vajadzīgs papildu finansējums, lai atbalstītu rūpniecības nozaru pāreju uz tīrām tehnoloģijām, kas līdz minimumam samazina ūdens piesārņojumu[1];

56. atzīst, ka attīrītas dūņas ir vietējs un apritīgs mēslošanas līdzekļu avots, kas veicina augsnes veselību, barības vielu reciklēšanu un samazina atkarību no neorganiskajiem mēslošanas līdzekļiem; uzsver, ka ir svarīgi novērst PFAS, smago metālu, mikroplastmasas un citu kaitīgu vielu nonākšanu kanalizācijas tīklos, lai nodrošinātu kvalitatīvu notekūdeņu dūņu drošu un ilgtspējīgu izmantošanu lauksaimniecībā;

57. aicina Komisiju *EWRS* pielikumā iekļaut pasākumu pārskatu, norādot grafiku attiecīgo mērķu sasniegšanai;

Pielāgošanās klimata pārmaiņām: plūdi, sausums, noslodzes zonas, sagatavotība katastrofām

58. prasa iestrādāt visos jaunajos ES leģislatīvajos un neleģislatīvajos aktos klimatadaptācijas aspektu, lai nodrošinātu, ka pielāgošanās klimata pārmaiņām ir integrēta nozaru plānos un politikas pasākumos, kas ietekmē ūdens un zemes izmantošanu; šajā sakarībā uzsver, ka cīņā pret klimata pārmaiņām ir jāpaplašina klimatisko ieceru vēriens, un vienlaikus mudina dalībvalstis nodrošināt, ka visi klimatadaptācijas pasākumi, kas ietekmē ūdens izmantošanu, veicina ilgtermiņa un labāku ūdens resursu noturību; aicina Komisiju, pieņemot jaunus leģislatīvus un neleģislatīvus priekšlikumus, pilnībā ņemt vērā dalībvalstu ģeogrāfiskos un vides apstākļus, kā arī salu, tālāko reģionu un citu ļoti neaizsargātu reģionu, piemēram, pārtuksnešošanās skarto teritoriju, īpašo situāciju; aicina Komisiju nākt klajā ar ceļvedi par pašreizējiem un notiekošajiem leģislatīvajiem un neleģislatīvajiem politikas pasākumiem, tostarp mērķrādītājiem un monitoringa prasībām, kas ietekmē ūdens un zemes izmantošanu;

59. uzsver, ka ir vajadzīgi pielāgoti klimatadaptācijas pasākumi Vidusjūras reģionam, kas saskaras ar unikālām problēmām,

---

[1] Eiropas Vides aģentūra, *Industrial pollutant releases to water in Europe*, Eiropas Vides aģentūras tīmekļvietne, 2024. gada 30. maijs, https://www.eea.europa.eu/en/analysis/indicators/industrial-pollutant-releases-to-water.

piemēram, ilgstošu sausumu un sāļūdens intrūziju saldūdens resursos;

60. uzsver īpašās problēmas, ar kurām dzeramā ūdens trūkuma dēļ saskaras salu teritorijas, un aicina veikt mērķtiecīgus pasākumus salu ūdens resursu aizsardzībai, tostarp uzlabot lietusūdens savākšanas un uzglabāšanas infrastruktūru un ieviest alternatīvus ūdens avotus, vienlaikus uzlabojot ūdens resursu monitoringa un apsaimniekošanas sistēmas; turklāt aicina dalībvalstis nacionālajos pielāgošanās plānos veltīt vairāk uzmanības kalnu reģioniem, lai risinātu ūdens apsaimniekošanas īpašās problēmas kalnu apgabalos;

61. atkārtoti norāda, ka klimata pārmaiņu mīkstināšanas un klimatadaptācijas risinājumus nevajadzētu ieviest uz ekosistēmu degradācijas rēķina un nevajadzētu pieļaut, ka šie risinājumi palielina pieprasījumu pēc ūdensietilpīgām un energoietilpīgām darbībām, un tā vietā par prioritāti būtu jānosaka energoefektīvas un ūdensefektīvas inovācijas un tehnoloģijas, virzoties uz resursefektīvāku ekonomiku un neapdraudot tās produktivitāti, vienlaikus nodrošinot visiem vienlīdzīgu piekļuvi ūdenim; norāda, ka, lai klimata pārmaiņu mīkstināšanas un klimatadaptācijas risinājumi būtu iedarbīgi, tie būtu jāpielāgo valstu apstākļiem, tajā pašā laikā īstermiņā un ilgtermiņā uzlabojot konkurētspēju un produktivitāti; norāda uz iespējām veidot sinerģiju ar tādiem inovatīviem enerģijas ražošanas veidiem kā saules fotoelementi un biogāze, jo tādā veidā arī var palielināt lauksaimniecības nozares ienākumus;

62. atzīst, ka ir svarīgi taupīt ūdeni dabai un ka ir jāuztur veselīgas saldūdens ekosistēmas labai ūdens aprites cikla darbībai, cilvēku darbībām un sausuma un ūdens trūkuma ietekmes mīkstināšanai; uzsver, ka attiecībā uz saldūdens ekosistēmu un upju dabisko funkciju atjaunošanu, pamatojoties uz pašreizējām zināšanām un pieredzi, ir svarīgi pēc iespējas likvidēt “novecojušos šķēršļus”, proti, mākslīgus šķēršļus, kas vairs nepilda savu sākotnējo uzdevumu vai vairs nav vajadzīgi; uzsver, ka būtu jāizstrādā īpašas programmas upju gultņu tīrīšanai un saglabāšanai, nodrošinot minimālu caurplūdumu un samazinot piegružojuma un nogulšņu uzkrāšanos, kas var ietekmēt ūdens uzglabāšanas un sadales spēju;

63. uzstāj, ka, nostiprinoties klimata pārmaiņu ietekmei, plūdu un sausuma pārvaldībā ir pilnībā jāintegrē iespējamie riski, tostarp laikapstākļu tendenču izmaiņas, piemēram, lietus biežuma palielināšanās, kas izraisa lieku ūdeni; pauž pārliecību, ka, lai mazinātu neaizsargātību un palielinātu noturību, jo īpaši ņemot vērā ūdens kvantitatīvā aspekta nozīmes palielināšanos, ir būtiski apvienot uzraudzību un datu vākšanu, sagatavotību, ārkārtas un atjaunošanas pasākumus, no vienas puses ņemot vērā principu

“atjaunot uzlabojot”[1] un no otras puses pielāgojot sabiedrības un saimnieciskās darbības; šajā sakarībā uzsver, ka ir nepieciešami klimatnoturīgi dabā balstīti risinājumi un infrastruktūra, kuru izstrādē ņemta vērā ekstrēmu klimata notikumu ietekme, lai šādu klimata notikumu gadījumā nodrošinātu šo risinājumu un infrastruktūras dzīvotspēju;

64. atgādina, ka 2007. gadā Ūdens pamatdirektīvu papildināja Direktīva 2007/60/EK par plūdu riska novērtējumu un pārvaldību, kuras mērķis ir radīt regulējumu, kas samazinātu plūdu negatīvo ietekmi uz cilvēku veselību, vidi, kultūras mantojumu un saimniecisko darbību; norāda, ka abu direktīvu savstarpējā saderība tiek panākta ar riska pārvaldības plāniem un upju baseinu plūdu pārvaldības plāniem, kas ietilpst integrētas ūdens resursu apsaimniekošanas sistēmā, kurā izšķiroša nozīme ir koordinācijai; atgādina, ka plūdu novēršana ir cieši saistīta ar pilsētu zaļajām zonām, augsnes aizsardzības stratēģijām un investīcijām drenāžas tīklos;

65. uzsver, ka ES sagatavotību ūdens trūkumam un sausumam vēl var ievērojami uzlabot, ņemot vērā to, ka vairākās dalībvalstīs nav izstrādāti sausuma pārvaldības plāni[2]; aicina dalībvalstis un, attiecīgā gadījumā, kompetentās reģionālās un vietējās iestādes izstrādāt sausuma pārvaldības plānus, kuru mērķis ir jo īpaši nodrošināt dzeramā ūdens apgādi, nodrošināt pārtikas ražošanu un integrēt digitalizētas monitoringa, kontroles un agrīnās brīdināšanas sistēmas, lai atbalstītu efektīvus un uz datiem balstītus lēmumus par aizsardzības, reaģēšanas un komunikācijas pasākumiem ar skaidri noteiktām atbildības jomām; norāda, ka attiecībā uz sausuma pārvaldības plāniem ir jāievieš ES līmeņa noteikumi, kas būtu līdzīgi noteikumiem par plūdu pārvaldības plāniem;

66. ņemot vērā daudzos klimatiskos notikumus, piemēram, plūdus, sausumu un ciklonus, kas ir ietekmējuši Eiropu, uzstāj, ka ir svarīgi, lai ES būtu stabils mehānisms reaģēšanai uz šādām krīzēm, tostarp sistēmas civiliedzīvotāju brīdināšanai un palīdzības sniegšanai viņiem; norāda, ka digitālais monitorings, attiecīgo datu pienācīga publiska parādīšana un agrīnās brīdināšanas sistēmas ir svarīgas, lai dalībvalstu līmenī izstrādātu efektīvus sausuma un plūdu pārvaldības plānus; turklāt uzsver, ka ir svarīgi pilnībā izmantot ES instrumentus, piemēram, plūdu prognozes, ko sniedz Eiropas plūdu apzināšanas sistēma, Pasaules plūdu apzināšanas instruments un

---

1 Apvienoto Nāciju Organizācijas Katastrofu riska mazināšanas birojs, *Build Back Better in recovery, rehabilitation and reconstruction*, *UNISDR*, Ženēva, 2019.

2 Eiropas Komisija: Vides ģenerāldirektorāts u. c., *Stock-taking analysis and outlook of drought policies, planning and management in EU Member States – Final Report*, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2023.

Pasaules plūdu uzraudzības instruments *Copernicus* ārkārtas situāciju pārvaldības pakalpojuma ietvaros;

67. uzsver Savienības civilās aizsardzības mehānisma (*UCPM*) nozīmi palīdzības sniegšanā valstīm, kurās notikušas ar ūdeni saistītas katastrofas, piemēram, plūdi un sausums; uzsver, ka šis mehānisms ir jānodrošina ar pietiekamiem un uzlabotiem resursiem, lai paaugstinātu sagatavotību un uzlabotu spēju veidošanu;

68. aicina Komisiju un dalībvalstis uzlabot iedzīvotāju sagatavotību ar ūdeni saistītu katastrofu vai krīžu gadījumā; uzsver, cik svarīgas ir informācijas kampaņas un demonstrējumi izglītības iestādēs, valsts pārvaldē un uzņēmumos, lai veidotu iedzīvotāju "sagatavotības kultūru";

69. aicina dalībvalstis sistemātiski atjaunot un modernizēt savu ūdens infrastruktūru, tostarp dzeramā ūdens un sanitārijas infrastruktūru, kā arī infrastruktūru, kas regulē upju caurplūdumu, un investēt inovatīvos uz labu praksi balstītos risinājumos, padarot ūdens sistēmas noturīgākas pret klimata pārmaiņām, nodrošinot stabilu dzeramā ūdens piegādi, ļaujot savlaicīgi atklāt ūdens zudumus un samazinot ūdens noplūdes un izšķērdēšanu, vienlaikus optimizējot ūdens transportēšanas un uzglabāšanas sistēmas; uzsver, ka finansējums inovatīvai ūdens infrastruktūrai ir nepietiekams salīdzinājumā ar investīciju vajadzībām visā ES; šajā sakarībā aicina piešķirt īpašu finansējumu valstu, reģionālā vai ES līmenī, lai nodrošinātu pienācīgu finansējumu ūdens resursu jomā noturīgas infrastruktūras izstrādei, uzturēšanai un modernizācijai, veicinātu inovatīvus risinājumus un tehnoloģijas un nodrošinātu šīs ūdens infrastruktūras ilgtermiņa ilgtspēju;

70. pauž nožēlu par to, ka, neraugoties uz apdraudējumu, ko pārtuksnešošanās rada ūdens kvalitātei un pieejamībai, augsnes auglībai un pārtikas ražošanai, un neraugoties uz to, ka Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par cīņu pret pārtuksnešošanos kontekstā 13 dalībvalstu ir paziņojušas, ka tās skar pārtuksnešošanās, Komisija nevēršas pret pārtuksnešošanos efektīvi un iedarbīgi; tādēļ mudina Komisiju saskaņā ar Padomes 2024. gada 14. oktobra secinājumiem par pārtuksnešošanos, zemes degradāciju un sausumu iesniegt integrētu ES mēroga rīcības plānu cīņai pret pārtuksnešošanos, zemes degradāciju un sausumu, kura mērķis būtu veidot ES noturību pret sausumu un līdz 2030. gadam panākt zemes degradācijas neitralitāti, pamatojoties uz pilnīgu ietekmes novērtējumu;

71. prasa turpināt sniegt atbalstu lauksaimniecības nozarei jaunu tehnoloģiju ieviešanā nolūkā samazināt pieprasījumu pēc ūdens, vienlaikus palielinot piekļuvi ūdenim, arī atbalstot ūdens aizturi un gruntsūdeņu atjaunošanos; aicina darīt pieejamus pētījumu rezultātus, piemēram, par jūras ūdens atsāļošanu, un veicināt inovatīvu atsāļošanas risinājumu izvēršanu; aicina dalībvalstis, lai

aizsargātu kritiskos ūdens krājumus un to sateces baseinus, izveidot dabīgas ūdens krātuves, pamatojoties uz jaunākajiem klimata risku novērtējumiem un ņemot vērā šādu krātuvju izveides vidisko un sociālekonomisko ietekmi; norāda, ka šādi dabiski ūdens krājumi papildinātu ŪPD prasību dalībvalstīm identificēt dzeramā ūdens ieguvei izmantotos ūdensobjektus, nodrošinot, ka tie atbilst ŪPD 4. pantā un Dzeramā ūdens direktīvā noteiktajiem mērķrādītājiem, un nodrošinātu to nepieciešamo aizsardzību; norāda, ka šādi dabīgi ūdens krājumi dažādās dalībvalstīs jau pastāv dažādās formās; uzsver, ka būtu jāsniedz atbalsts dalībvalstīm vai vietējām un reģionālajām pašvaldībām, lai palīdzētu tām veidot dabīgus ūdens krājumus;

72. norāda uz aiztures infrastruktūras potenciālu kā piemēru ūdens ģenerācijas sistēmām, kas izveidotas, izmantojot labākos pieejamos un izmaksu ziņā efektīvus paņēmienus, kuriem ir vismazākā ietekme uz vidi, tostarp ar notekūdeņu atkalizmantošanas vai lietusūdens savākšanas palīdzību, lai samazinātu sausuma un plūdu risku, palielinātu ūdensapgādes drošību un veicinātu apritīgumu, ūdens pārgūšanu un atkalizmantošanu; uzskata, ka ūdens aiztures iekārtas var būt noderīgi instrumenti, ja tās ar skaidriem nosacījumiem ir apstiprinājušas vietējās vai valsts iestādes, tostarp ņemot vērā vietējo gruntsūdeņu spēju uzturēt šādas darbības un nepieciešamību lauksaimniekiem piekļūt ūdens resursiem, lai pielāgotu savu praksi ilgtspējīgākai praksei, jo īpaši attiecībā uz ūdens vajadzībām un ūdens kvalitāti; aicina Komisiju izmantot tai pieejamos instrumentus, tostarp finansiālo atbalstu, lai nodrošinātu šīs pieejas integrēšanu dalībvalstu vidū;

73. pauž nosodījumu par nelikumīgu vai tīšu ūdens ieguvi, kas var nodarīt būtisku kaitējumu ūdensobjektiem; aicina īstenot stingrus atturošus pasākumus, tostarp palīgā ņemot krimināltiesības, lai aizsargātu virszemes ūdensobjektu ekoloģisko stāvokli vai ekoloģisko potenciālu vai pazemes ūdensobjektu kvantitatīvo stāvokli; norāda, ka ir jāsniedz papildu atbalsts valstu izpildes panākšanas spējām, nodrošinot apmācību un zināšanu nodošanu;

74. norāda, ka dabā balstītiem risinājumiem ir svarīga transversāla loma, lai stātos pretī trīskāršās planetārās krīzes izaicinājumiem un atjaunotu dabisko ūdens aprites ciklu; aicina Komisiju un dalībvalstis, ņemot vērā vidisko un sociālekonomisko ietekmi, savās politikas darbībās un ieteikumos par prioritāti noteikt dabā balstītu ūdens resursu noturības risinājumu ieviešanu, piemēram, mitrāju un kūdrāju hidroloģiskā režīma atjaunošanu, lai palielinātu gruntsūdeņu pieejamību un apkārtējās augsnes mitrumu, palieņu atjaunošanu un aizsardzību, dabiskus ūdens aiztures pasākumus, veģetācijas atjaunošanu aizsardzībai pret plūdiem un lietusūdens saglabāšanu, lai stiprinātu ūdens pieejamību, mazinātu klimata pārmaiņu riskus un atbalstītu kopienu, uzņēmumu un pārtikas ražošanas ilgtermiņa noturību; uzsver, ka līdzās dabā balstītiem risinājumiem joprojām ir vajadzīgas papildu investīcijas inženiertehniskajos risinājumos, lai

ilgtermiņā nodrošinātu sekmīgu pielāgošanos klimata pārmaiņām un ūdens resursu noturību;

Finansējums un cenu noteikšana

75. norāda, ka dabā balstītiem risinājumiem un dabiskiem ūdens aiztures pasākumiem ir potenciāls atjaunot gruntsūdeņu līmeni un atbalstīt ekoloģisko caurplūdumu, vienlaikus samazinot ar ūdeni saistītos riskus, ko rada ūdens trūkums, plūdi un sausums; norāda, ka plūdu pārvaldībā dabā balstīti risinājumi parasti nevar aizstāt pastāvošos risinājumus un var nelīdzēt pašu ekstremālāko notikumu gadījumā; tomēr norāda, ka dabā balstīti risinājumi var uzlabot pelēkās infrastruktūras efektivitāti un kalpošanas mūžu, palielinot ūdens absorbcijas spēju, samazinot ūdens ātrumu un regulējot maksimālo caurplūdumu; šajā sakarībā atkārtoti norāda, ka dabā balstītu risinājumu efektivitāte ir atkarīga no konteksta un ir jāpielāgo vietējai situācijai; šajā sakarībā uzsver, ka nav viena risinājuma, kas derētu visos gadījumos;

76. uzsver, ka ir jāsniedz finansiāls atbalsts ilgtspējīgām, inovatīvām metodēm un risinājumiem, vienlaikus pienācīgi ņemot vērā publiskā un privātā sektora partnerības;

77. saistībā ar pielāgošanos klimata pārmaiņām uzsver veselīgas augsnes nozīmi ūdensapgādes drošības un apritīguma nodrošināšanā; uzsver, ka ir jāuzlabo augsnes dabiskā ūdens aizture, veicot pasākumus augsnes veselības uzlabošanai, līdz minimumam samazinot oglekļa zudumus, kā arī veicot darbības ūdensobjekta līmenī, piemēram, stabilizējot upju krastus, tostarp atjaunojot dabisko vidi, un atjaunojot ūdens nesējslāņu aiztures spējas;

78. norāda, ka rūpīgi izstrādāti mežu apsaimniekošanas pasākumi var uzlabot sateces baseinu veselību, regulēt ūdens caurplūdumu un samazināt sausumu un plūdu radīto noslodzi, ņemot vērā koku un mežu būtisko nozīmi ūdens aprites cikla regulācijā, jo tie spēj attīrīt ūdeni, palielināt ūdens resursu pieejamību un uzlabot augsnes mitruma saglabāšanu; ierosina to pienācīgi ņemt vērā, kad Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm izstrādās Savienības noturības pret katastrofām mērķus, kā arī ņemt to vērā, izstrādājot un pilnveidojot plānus katastrofu riska pārvaldībai un ārkārtas situācijām; šajā saistībā uzsver nepieciešamību pēc plašākiem pētījumiem, datu vākšanas, inovācijas un finansējuma, lai palīdzētu zemes apsaimniekotājiem novērst tādu negatīvu vidisko faktoru ietekmi kā sausums un plūdi un sateces baseinu funkciju izpildes samazināšanos;

79. atzīst, ka pilsētu teritorijas kļūst arvien neaizsargātākas pret klimata riskiem, kas saistīti ar ūdeni, piemēram, plūdiem, ūdens trūkumu un pārmērīgu karstumu; aicina integrēt pilsētu ūdens resursu noturības plānošanu klimatadaptācijas stratēģijās, tostarp investīcijas zaļajos jumtos, caurlaidīgā infrastruktūrā, lietusūdens savākšanā un

nokrišņu ūdens aiztures sistēmās, kā arī pasākumos, kuru mērķis ir palielināt zaļās un zilās zonas pilsētu teritorijās, lai mazinātu ekstremālu laikapstākļu ietekmi un samazinātu risku cilvēku dzīvībai un īpašumam; turklāt aicina uzturēt pilsētu ūdensceļus un atgūt piekļuvi tiem;

80. uzsver, ka *EWRS* būtu jānodrošina pienācīgs finansējums no publiskiem un privātiem avotiem, lai atbalstītu noturīgu ūdens resursu infrastruktūras modernizāciju, uzlabošanu, pielāgošanu un uzturēšanu, ilgtspējīgu ūdens resursu apsaimniekošanu, datu vākšanu, efektīvu monitoringu, digitalizāciju, prasmju pilnveidi, dabā balstītus risinājumus, ūdensefektīvu tehnoloģiju izstrādi un ieviešanu, kā arī lai nodrošinātu vidisko un sociālekonomisko ilgtspēju saskaņā ar jaunajā Eiropas Konkurētspējas kompasā noteiktajiem mērķiem;

81. aicina Komisiju nākamajā DFS izveidot atsevišķu un īpašu fondu ūdens resursu noturības jautājumos; uzskata, ka Eiropas Reģionālās attīstības fondā un Kohēzijas fondā būtu jāizveido īpaši finanšu mehānismi, kas atbalstītu viedās ūdens tehnoloģijas un ūdens investīcijas; pauž stingru pārliecību, ka līdz tam ūdensapgāde būtu jānosaka par prioritāti pastāvošajās finansēšanas sistēmās, tostarp Kohēzijas fondā; uzsver, ka ES finansēšanas mehānismos ir jāiekļauj apsvērumi par sociālo taisnīgumu un cenu pieņemamību, jo īpaši attiecībā uz ūdensapgādes pakalpojumu sniegšanu iedzīvotājiem, atbalsta nodrošināšanu dalībvalstīm un iedzīvotājiem ar lielākām finansiālām grūtībām un īpašiem apstākļiem, tajā pašā laikā pildot ūdens apsaimniekošanas pienākumus; uzsver, ka ir svarīgi pielāgot esošo finansējumu, subsīdijas un finansējuma plūsmas, kas saistītas ar ūdens apsaimniekošanu un citiem saistītiem zemes izmantošanas veidiem, pārejot no novecojušiem inženiertehniskajiem risinājumiem uz inovatīviem risinājumiem, kā arī dabā balstītiem risinājumiem vai to kombināciju;

82. aicina paredzēt programmās “Apvārsnis Eiropa” un EIP-AGRI mērķorientētu finansējumu lauka izmēģinājumiem, kuros tiktu pētītas dažādu augkopības sistēmu attiecības ar ūdeni; aicina atzīt sieviešu nozīmi ūdens apsaimniekošanas rīcībpolitikās, kā arī atvēlēt konkrētu finansējumu tam, lai veicinātu sieviešu piekļuvi lauksaimniecībai;

83. atgādina, ka īpaša ūdens jautājumiem veltīta finansējuma trūkums vai saistošu finansēšanas mērķu trūkums pašreizējā DFS ierobežo ES spēju novirzīt mērķtiecīgas investīcijas būtiskiem ūdens resursu noturības pasākumiem, tostarp infrastruktūras modernizācijai, inovācijai, klimatadaptācijas pasākumiem un dabā balstītu risinājumu īstenošanai, un tādējādi arī ietekmē ES konkurētspēju, jo ūdens resursu līdzsvara trūkums uzliek papildu slodzi reģionu ekonomikai; norāda, ka tālākajiem un kalnu reģioniem un salām ES ir īpaši grūti piekļūt finansējumam vai publiskā un privātā sektora

partnerībām, lai atbalstītu vietējās un reģionālās investīcijas ūdens resursu apsaimniekošanā un infrastruktūrā;

84. uzsver Eiropas Investīciju bankas (EIB) svarīgo lomu ūdens resursu jomas finansēšanā; uzsver, ka EIB aktīvi investē ūdens nozarē un atbalsta to; uzsver, ka ES būtu jāsadarbojas ar EIB, lai apmainītos ar paraugpraksi, un aicina EIB un citas finanšu iestādes stiprināt savu lomu inovatīvas un noturīgas ūdens infrastruktūras, uzlabotas sanitārijas un dzeramā ūdens infrastruktūras un digitalizācijas finansēšanā, kā arī atbalstīt projektus, kuru mērķis ir plūdu riska mazināšana, erozijas novēršana un ūdensteču atdzīvināšana, veicinot labvēlīgus apstākļus investīcijām ūdens nozarē;

85. mudina Komisiju izpētīt un veicināt inovatīvus finansēšanas mehānismus, tostarp maksājumus par ekosistēmu pakalpojumiem un zaļās obligācijas, tajā pašā laikā nodrošinot regulatīvo skaidrību un aizsardzības pasākumus, lai novērstu tirgus izkropļojumus; aicina EIB un citas finanšu iestādes noteikt par prioritāti aizdevumus un kredītus ar zemām procentu likmēm dalībvalstīm un reģionālajām un vietējām iestādēm, kas īsteno liela mēroga atjaunošanas projektus, un šim nolūkam paredzēt īpašus noteikumus ekonomiski nelabvēlīgā situācijā esošu reģionu atbalstam;

86. uzsver, ka svarīgs finansējuma avots investīcijām ūdens nozarē ir publiskā un privātā sektora partnerības; aicina Komisiju ar atbalstošu tiesisko regulējumu stimulēt privātās investīcijas ūdens nozarē, piemēram, atbalstot līdzfinansēšanas iespējas un publiskā un privātā sektora partnerības, lai veicinātu inovāciju, uzlabotu infrastruktūru un nodrošinātu ilgtspējīgus ūdens apsaimniekošanas risinājumus visās dalībvalstīs; tomēr uzsver, ka privāto investīciju iesaistīšana ES ūdens nozarē nedrīkst apdraudēt ūdens sabiedriskā labuma un sabiedriskā pakalpojuma statusu un ka ir jānodrošina šīs nozares ilgtermiņa noturība, kā arī piekļūstamības, cenas pieņemamības un ilgtspējas principi;

87. aicina dalībvalstis pieņemt pārvaldības satvarus, kas skaidri nosaka ieinteresēto personu lomu un pienākumus dabā balstītu risinājumu plānošanā, finansēšanā un īstenošanā; uzskata, ka šajās sistēmās būtu jāintegrē dažādu avotu finansējums, tostarp filantropiskie ziedojumi un privātā sektora partnerības, vienlaikus nodrošinot, ka maza mēroga projektiem, jo īpaši vietējā vai reģionālā līmenī pārvaldītiem projektiem, ir taisnīga piekļuve resursiem;

88. mudina Komisiju un dalībvalstis iekļaut savos budžetos ūdens aspektus un uzlabot ES līdzekļu pārvaldību reģionos;

89. uzsver, ka ir nepieciešams sniegt mērķorientētu finansiālu un tehnisku palīdzību pašvaldībām, lai atvieglotu tiesību aktu ievērošanu ūdens jomā;

90. mudina dalībvalstis paātrināt atļauju piešķiršanu ilgtspējīgiem un inovatīviem noturīgu ūdens resursu infrastruktūras projektiem, lai tos varētu īstenot ātrāk, ņemot vērā steidzami risināmās problēmas;

91. norāda, ka izmaksu atgūšanas principa piemērošana ūdensapgādes pakalpojumiem, proti, ka visi ūdens lietotāji efektīvi un samērīgi finansiāli piedalās ūdens pakalpojumu izmaksu atgūšanā, vairākās dalībvalstīs joprojām notiek maz vai nenotiek vispār; aicina dalībvalstis un to reģionālās iestādes saskaņā ar Ūdens pamatdirektīvu īstenot pienācīgu ūdens cenu politiku un piemērot izmaksu atgūšanas principu attiecībā gan uz vides, gan uz resursu izmaksām; aicina dalībvalstis, īstenojot izmaksu atgūšanas principu, ņemt vērā garos investīciju ciklus un nodrošināt, ka nepieciešamajām (atkārtotajām) investīcijām ir pieejams pietiekams finansējums;

92. uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt, lai ūdens cenas atbalstītu ilgtermiņa ūdensapgādes drošību, atspoguļojot ūdens izmantošanas ekonomiskās, vidiskās un resursu izmaksas; mudina dalībvalstis un kompetentās reģionālās un vietējās iestādes nodrošināt, ka ūdens cenas ir ekonomiski ilgtspējīgas, sociāli taisnīgas un veicina efektīvu ūdens izmantošanu, un ka tās atspoguļo ūdens pieejamību dažādās dalībvalstīs un reģionos, jo īpaši reģionos ar lielu ūdens resursu noslodzi, vienlaikus nodrošinot mājsaimniecībām un mazajiem uzņēmumiem pieņemamas cenas; aicina dalībvalstis un kompetentās reģionālās un vietējās iestādes nodrošināt pārredzamas ūdens cenas un palielināt informētību par ūdens pakalpojumu vērtību;

93. norāda, ka kompetentajām valsts ūdens iestādēm būs centrāla loma jaunu ūdens resursu apsaimniekošanas un saglabāšanas plānu īstenošanā dalībvalstu līmenī; tādēļ aicina dalībvalstis finansiāli un tehniski palielināt šo kompetento iestāžu spēju uzņemties svarīgāku veicinošu un konsultatīvu lomu ilgtspējīgā un nākotnes vajadzībām atbilstošā ūdens apsaimniekošanas un uzglabāšanas infrastruktūrā; uzskata, ka, lai vēl vairāk palīdzētu dalībvalstīm un ūdensapgādes aģentūrām īstenošanā, būtu jāizmanto ES fondi, piemēram, Taisnīgas pārkārtošanās fonds;

Digitalizācija, drošība un tehnoloģiskā inovācija

94. uzsver, ka digitalizācijai un MI ir potenciāls un ka tie ir nepieciešami ūdensobjektu un ūdens infrastruktūras pārvaldības un uzraudzības uzlabošanā, kā arī ziņošanā un datu salīdzināmības nodrošināšanā, atspoguļojot dažādus ģeogrāfiskos caurplūduma apstākļus;

95. aicina Komisiju, dalībvalstis un ūdens pakalpojumu sniedzējus integrēt pārredzamību un digitalizāciju kā pamatprincipus ūdens resursu apsaimniekošanā un uzlabot apsaimniekošanas un uzskaites datu izmantošanu, kā mērķis ir stiprināt uzraudzību, novērtēšanu, pārskatatbildību un lēmumu pieņemšanu, tajā pašā laikā optimizējot un vienkāršojot ziņojumu sniegšanas pienākumus; aicina izstrādāt digitālas ūdens tehnoloģijas, kas atvieglotu uz paraugiem balstītu un

attālinātu monitoringu reāllaikā un ziņošanu par ūdens kvalitāti, noplūdēm, izmantošanu un resursiem; aicina uzlabot publisko līdzekļu izmantošanas efektivitāti un publiskos izdevumus šajā jomā; atzīst, ka inovatīvu digitālo tehnoloģiju plaša ieviešana ir jāpapildina ar digitālo prasmju apmācību;

96. uzsver nepieciešamību veicināt digitalizāciju un uz datiem orientētus risinājumus, veidojot ūdens jautājumos izglītotu sabiedrību; uzsver, ka ir jāizstrādā digitāli risinājumi ūdens patēriņa uzraudzībai un ūdens resursu izmantošanas optimizēšanai visās nozarēs; aicina Komisiju sadarbībā ar dalībvalstīm sniegt finansiālu atbalstu viedo ūdens resursu apsaimniekošanas sistēmu ieviešanai, pievēršot uzmanību mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) vajadzībām;

97. norāda, ka ūdens sistēmas, tostarp ūdens attīrīšanas un sadales sistēmas, tiek uzskatītas par valsts kritiskām infrastruktūrām un drošības pīlāriem un tādējādi ir būtiskas ES stratēģiskajai autonomijai, un tām ir vajadzīga lielāka aizsardzība un komunālo uzņēmumu spēja atklāt fiziskus draudus un uzbrukumus, kā arī kiberdraudus un kiberuzbrukumus, reaģēt uz tiem un atgūties no tiem; norāda, ka augstāks digitalizācijas līmenis nes līdzi jaunu neaizsargātību; norāda, ka draudu vai uzbrukuma gadījumā ūdens sistēmu operatori var zaudēt spēju kontrolēt ūdens caurplūdumu un kvalitāti vai zaudēt spēju izsekot ūdens sistēmas patiesajam stāvoklim; uzstāj, ka neaizsargātības novērtējumiem un ārkārtas reaģēšanas plānam vajadzētu būt katras dalībvalsts ūdens apsaimniekošanas sistēmas neatņemamai sastāvdaļai; mudina veicināt informācijas apmaiņu par kiberdrošības apdraudējumiem un procedūrām, lai dalībnieku vidū apmainītos ar paraugpraksi, kā arī izveidotu kiberdrošības kultūru, izmantojot tehniskās drošības pasākumus, kompetenču veidošanu, izpratnes veidošanu un saziņu; vērš uzmanību uz TID 2 direktīvā un Kritisko vienību noturības direktīvā paredzētajiem pasākumiem un noteikumiem, kas varētu palīdzēt mazināt radušos drošības riskus; aicina Komisiju uzņemties vadību ES līmeņa koordinācijas formātu stiprināšanā un ierosināt efektīvus instrumentus gaidāmajā sagatavotības savienības stratēģijā, lai nodrošinātu savlaicīgu gatavību novērst vides un ar vidi nesaistītus riskus, kuriem pakļauti ūdensobjekti un kuri apdraud ES vispārējo drošību;

98. aicina Komisiju un dalībvalstis palielināt sieviešu iesaisti lēmumu par ūdens resursu noturību pieņemšanā; aicina ūdensapgādes projektu īstenošanā ievērot metodisku pieeju, kurā efektīvi ņemtas vērā ar dzimumiem saistītās vajadzības, ieviešot monitoringu, ziņošanu un izsekošanu, kurā instrumenti un rādītāji ir dalīti pa dzimumiem;

99. norāda, ka labāki dati un datu analīze ir būtiski, lai varētu pieņemt uz pierādījumiem balstītus lēmumus un ātri identificēt nelielas izmaiņas ūdens kvalitātē, kuras varētu apdraudēt ūdensobjektus, kā arī lai varētu izvērtēt paraugpraksi un noteikt iedarbīgākos un izmaksu ziņā efektīvākos pasākumus;

100. uzsver, ka ir vajadzīgi uzlaboti, uzticami un savstarpēji izmantojami dati par ūdens piegādi, pieprasījumu, sadali, piekļūstamību un izmantošanu un ka ir jāveido datu punkti; mudina Komisiju un dalībvalstis uzlabot datu vākšanu un datu savstarpēju izmantojamību visos līmeņos, lai atbalstītu spēkā esošo ūdens resursu jomas tiesību aktu īstenošanu, kā arī veicinātu aprites ekonomiku un ūdens resursu ziņā viedas rūpnieciskās simbiozes stratēģijas; uzsver, ka datus un MI varētu izmantot ūdens un enerģijas patēriņa, kā arī atkalizmantošanas un reciklēšanas spēju modelēšanā;

101. aicina Komisiju, veicinot pētniecību un inovāciju un veicinot uzņēmējdarbību un talantus, labāk atzīt ūdensapgādes nozares būtisko lomu ES konkurētspējas stiprināšanā; šajā sakarībā uzsver, ka ir svarīgi pastiprināt inovāciju ūdensapgādes nozarē; norāda, ka šajā ziņā nozīme varētu būt Eiropas Industriālās pārveides un emisiju inovācijas centram, kas izveidots saskaņā ar Direktīvu 2010/75/ES, jo tas vērtē rūpniecisko tehnoloģiju vidisko sniegumu un apkopo informāciju par inovatīviem rūpnieciskajiem vidiskajiem paņēmieniem; turklāt norāda uz pašreizējām partnerībām, piemēram, partnerību *Water4All*, kas ir zinātniskās pētniecības finansēšanas programma;

102. uzskata, ka ir jāveido un jāatbalsta daudzpusējas ieinteresēto personu platformas, lai veicinātu inovācijas ieviešanu visos līmeņos — vietējā un valsts līmenī; iesaka šajās platformās iesaistīt plašu dalībnieku loku — publisko un privāto sektoru, kā arī pilsoniskās sabiedrības apvienības —, lai veidotu partneru koalīciju, kas īstenotu pārmaiņas; atbalsta zināšanu apmaiņas veicināšanu attiecībā uz to, kā digitālās ūdens tehnoloģijas var atbalstīt spēkā esošo ES ūdens jomas tiesību aktu īstenošanu, kā arī spēju veidošanu vietējā, reģionālā un valsts līmenī; aicina Komisiju un dalībvalstis paplašināt digitālās prasmes un pētniecības un izstrādes programmas, kas risina ūdens jautājumus, arī sadarbojoties ar universitātēm, pētniecības centriem un MVU;

103. atzīst datu centru izšķirošo nozīmi digitālajā ekonomikā; ar bažām norāda, ka šīs tehnoloģijas straujā izplatīšanās varētu ievērojami palielināt MI radīto ūdens resursu pieprasījumu saistībā ar to darbību un tas varētu apdraudēt vidiskos ieguvumus, kurus MI sola nodrošināt, piemēram, resursu optimizāciju un oglekļa emisiju samazināšanu, un uzsver, ka ūdensefektivitātes pasākumi ir jāintegrē to izstrādē un darbībā; mudina Komisiju savā *EWRS* pievērsties jautājumam par to, kā ūdens resursi tiek izmantoti informācijas un komunikācijas tehnoloģijās (IKT) un jo īpaši kā tos izmanto MI un datu centri, jo īpaši mudinot datu centrus atkārtoti izmantot attīrīto ūdeni un veicināt mikroshēmu un sastāvdaļu efektīvāku izstrādi, lai samazinātu vajadzību pēc dzesēšanas; iesaka dalībvalstīm piešķirt prioritāti ūdens resursu noturības stratēģijām, kuras risina konkrētās datu centru radītās problēmas, lai nodrošinātu gan digitālo, gan vides programmu ilgtspēju;

104. atgādina, ka jūras ūdens atsāļošana ir process, kurā sāls tiek atdalīts no jūras vai iesāļūdens, lai šo ūdeni varētu izmantot dažādiem mērķiem, tostarp dzeršanai, un ka tādējādi tas ir svarīgs tehnoloģiskais risinājums cilvēku iztikai; norāda, ka tajā pašā laikā atsāļošana ir energoietilpīgs process, kas ideālā gadījumā būtu jāveic, pēc iespējas izmantojot atjaunīgo enerģiju, lai mazāk ietekmētu vidi; atkārtoti norāda, ka atsāļošanas procesā rodas blakusprodukts, sālījums (koncentrēts sāls šķīdums), kas ir pienācīgi jālikvidē, lai nepieļautu negatīvu ietekmi uz jūras vidi; tādēļ uzskata, ka atsāļošana, kas balstās uz reverso osmozi vai siltumenerģijas tehnoloģijām, būtu jāpiemēro tad, ja nav pieejamas vai nav iespējams īstenot citas ekoloģiski ilgtspējīgākas iespējas, jo īpaši attālos reģionos un salās; šajā sakarībā uzsver, ka patlaban notiek darbs pie jauniem tehnoloģiskiem risinājumiem, piemēram, mikrobiāliem atsāļošanas elementiem, kas piedāvā vidiski ilgtspējīgu un inovatīvu alternatīvu tradicionālajām atsāļošanas metodēm, lai jo īpaši nodrošinātu tīru ūdeni un notekūdeņu attīrīšanu mazās, izolētās vietās, kur nav elektroenerģijas;

105. uzsver, ka ir jāpalielina finansējums un pētniecība un izstrāde tādu tehnoloģiju jomā kā inovatīvas atsāļošanas metodes, lai palielinātu šādu tehnoloģiju efektivitāti un ilgtspēju un lai izvērstu tās plašāk; aicina izpētīt iespējas izmantot šādas tehnoloģijas lauksaimniecībā, lai dažādotu ūdensapgādes punktus un tādējādi samazinātu nozares neaizsargātību pret ūdens resursu noslodzi;

106. norāda, ka pēdējā desmitgadē ir izdarīti daudzi zinātniski atklājumi, kas ļauj ūdens attīrīšanu padarīt viedāku un apritīgāku, un šie risinājumi sniedz iespējas izmantot digitālos risinājumus, MI un attālinātu mērīšanu, lai ūdeni izmantotu efektīvāk, atkārtoti izmantojot attīrītos notekūdeņus apūdeņošanai un atgūstot no notekūdeņiem enerģiju un barības vielas;

107. aicina Komisiju un dalībvalstis novērst regulatīvos šķēršļus vienotajā tirgū, lai veicinātu inovatīvu biotehnoloģiju un bioražošanas risinājumu izstrādi, izvēršanu un laišanu tirgū un veicinātu tīrāku ražošanu un apritīgumu;

108. prasa finansēt, izstrādāt un apstiprināt inovatīvus risinājumus kultūraugu aizsardzībai un mēslošanai, tostarp bioloģiskās kontroles līdzekļus un aktīvās vielas ar mazāku vidisko ietekmi, jo tie ir nepieciešami taisnīgai pārejai uz ilgtspējīgākām lauksaimniecības sistēmām;

109. aicina izstrādāt īpašas programmas upju gultņu tīrīšanai un saglabāšanai, nodrošinot pienācīgu caurplūdumu un samazinot piegružojuma un nogulšņu uzkrāšanos, kas var ietekmēt ūdens uzglabāšanas un sadales spēju;

Pārrobežu un starptautiskā sadarbība.

110. uzsver, ka ir vajadzīga visaptveroša *EWRS*, kas veicina pārrobežu sadarbību, vienotāku datu vākšanu un ziņošanu, nodrošinot paraugprakses apmaiņu starp vietējiem, reģionāliem un valsts dalībniekiem, ilgtspējīgu ūdens apsaimniekošanu un resursu taisnīgu sadali starp dalībvalstīm un novēršot, ka ūdens problēmas, piemēram, ūdens trūkums un plūdu risks, tiek nodotas tālāk citām dalībvalstīm;

111. uzsver, ka klimata pārmaiņas būtiski apdraud ūdens resursus un ūdens ekosistēmas; norāda, ka plūdi un ūdens trūkums apdraud pārtikas un ūdens nodrošinājumu un iedzīvotāju veselību, galu galā ietekmējot sociālo kohēziju un stabilitāti; atzīst, ka ūdens resursu noturībai ir izšķiroša nozīme, lai novērstu un risinātu pašreizējās un turpmākās krīzes veselības, pārtikas, enerģētikas un drošības jomā; uzsver, ka ūdens resursu noturība veicina pārrobežu sadarbību ūdens resursu jomā un tas ir miera un drošības katalizators, jo kopīgi upju un gruntsūdeņu resursi padara valstis savstarpēji saistītas;

112. aicina dalībvalstis pastiprināt pārrobežu sadarbību, apsaimniekojot kopīgus upju baseinus un gruntsūdeņu nesējslāņus, kā arī efektīvi vācot un kopīgojot datus par ūdens kvalitāti, piesārņojuma līmeni un ūdens līmeni; iesaka izveidot reģionālās sadarbības centrus, lai koordinētu kopīgu ūdens resursu noturības stratēģiju īstenošanu, ņemot vērā katras teritorijas klimata, sociālās un ekonomiskās problēmas;

113. aicina pastiprināt starptautisko sadarbību, arī upju baseinu līmenī, lai risinātu pieaugošo ūdens krīzi, nodrošinātu tīru un kvalitatīvu ūdeni, veicinātu ūdens resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu un īstenotu dažādas inovatīvas ūdens tehnoloģijas, tostarp dabā balstītus risinājumus; aicina nostiprināt pārrobežu sadarbību operatīvā, taktiskā un stratēģiskā līmenī;

114. aicina *Interreg* un citu ES fondu ietvaros izveidot pārrobežu projektus, lai uzlabotu reģionālo sadarbību ūdens resursu apsaimniekošanā, īpašu uzmanību pievēršot taisnīgai ūdens sadalei starp nozarēm un dalībvalstīm;

115. uzsver, ka ir jāstiprina ES uzraudzības spējas, palīgā ņemot digitalizāciju un modernas tehnoloģijas, tostarp satelītnovērošanu un piesārņojuma izsekošanu reāllaikā, kas ir būtiskas pārrobežu piesārņojuma novēršanai un apkarošanai;

116. mudina Komisiju uzņemties īpašu diplomātijas lomu ar mērķi atrisināt ar ūdeni saistītus konfliktus, veicinot sadarbību ūdens jautājumos un aizsargājot ūdens avotus un sistēmas, jo īpaši bruņotu konfliktu un pārrobežu kontekstā;

117. mudina ES uzņemties vadību pār starptautiskajiem centieniem aizsargāt un atjaunot ūdens ekosistēmas saskaņā ar sesto IAM par tīru ūdeni un sanitāriju;

°

° °

118. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai.